

Teozofska misel

Leto 2020
Št. 1

Glasilno Teozofskega društva v Sloveniji

BESEDILO SKLEPOV, KI JIH JE SPREJEL GENERALNI SVET TEOZOFskega DRUŠTVA

SVOBODA MISLI

Ker se je Teozofsko društvo razširilo daleč po svetu in ker so pripadniki vseh ver postali njegovi člani, ne da bi se pri tem odpovedali posebnim dogmam, naukom in verovanjem svojih religij, menimo, da je treba poudariti, da ni nobenega nauka, nobenega mnenja, pa naj bi ga učil in zastopal kdorkoli, ki bi kakor koli vezal člane Društva, in nobenega nauka, ki ga ne bi mogel vsak član sprejeti ali zavrniti. Edini pogoj za članstvo je soglasje s tremi društvenimi cilji. Noben učitelj ali pisatelj od H.P.B. naprej ni avtoriteta, da bi vsiljeval članom svoje nauke ali mnenja. Sleherni član ima pravico, da se priključi kateri koli miselni šoli, ki si jo utegne izbrati, nima pa pravice, da bi svoj izbor vsiljeval drugim. Nobenega kandidata za funkcijo v Društvu in nobenega volivca ne moremo šteti za nesposobnega za kandidaturo ali volitve zaradi njegovega prepričanja ali ker pripada neki drugi miselni šoli. Mnenja ali verovanja ne dajejo niti predpravic niti nimajo za posledico kazni. Člani Generalnega sveta z vso resnostjo zahtevajo od vsakega člana TD, da ohranja, brani in se ravna po teh osnovnih načelih in da uveljavlja svojo pravico do svobode misli in njenega izražanja v okviru vljudnosti in spoštovanja drugih.

SVOBODA DRUŠTVA

Teozofsko društvo sodeluje z vsemi drugimi organizacijami, ki s svojimi cilji in aktivnostmi omogočajo tako sodelovanje, vendar je in ostaja od njih popolnoma neodvisna organizacija, ki ni posvečena nobenim drugim, razen lastnim smotrom. Društvo namerava razviti svoje delo po najširših in najbolj obsežnejših smernicah, napredovati k svojim trem ciljem, se po njih ravnati v skladu z božansko Modrostjo, ki je vsebovana v imenu Teozofija.

Univerzalno bratstvo in Modrost sta nedoločena in neomejena in vsak član Teozofskega društva ima popolno svobodo mišljenja in delovanja, vendar pa skuša Društvo vedno obdržati svoj poseben in edinstven značaj, zato se ne pridružuje in ne istoveti z nobeno drugo organizacijo.

Teozofska misel

Glasilo Teozofskega društva v Sloveniji

Letnik: XXXV

Leto: 2020 / št. 1

VSEBINA

ZAKAJ SLUŽIMO?	5
Tim Boyd	
KAKO BI MORALI ŽIVETI?	11
Radha Burnier	
BUDHI	16
I. K. Taimni	
ODNOS Z NARAVO	18
Jiddu Krishnamurti	
ISKRICE BREZČASNE MODROSTI	20
OB PRELOMU TISOČLETJA	21
Damjana Gec	
BRATSTVO IN TIŠINA	27
Anton Rozman	
PREROK - O POGOVORU	35
Kahlil Gibran	
ZNANOST: SODOBNA IN OKULTNA, I. del	37
Pablo Sender	

Fotografija na naslovnici: *Planšarsko jezero na Jezerskem*, Milena Podjed Fabjančič

Za Teozofsko društvo v Sloveniji:
Irena Primc

IISSN 1854-7087

**POSLANSTVO TEOZOFskega DRUŠTVA JE SLUŽENJE ČLO-
VEŠTVU Z NEGOVANJEM VEDNO BOLJ POGLOBLJENEGA
RAZUMEVANJA IN URESNIČEVANJA VEČNE MODROSTI, DU-
HOVNE SAMOPREOBRAZBE IN ENOSTI VSEGA ŽIVLJENJA.**

Beseda “predanost” je ključ do resničnega napredka v duhovnem življenju. Če iščemo rast duhovnega dogajanja v delu in ne v zadovoljujočem uspehu, v služenju Mojstrom in ne v lastnem samozadovoljstvu, nam ne morejo odvzeti poguma niti začasni neuspehi, niti pomračitve in praznost, ki jih morda doživljamo v svojem notranjem življenju.

Služiti zaradi služenja samega in ne zaradi užitka, ki ga doživljamo pri služenju, je izrazit korak naprej, saj začnemo pridobivati to ravnovesje, tisto ravnotežje, ki nas usposablja, da zadovoljno služimo tako pri neuspehu kot uspehu, tako v notranji temi kot v notranji svetlobi. Ko nam je uspelo obvladati osebnost v tolikšni meri, da občutimo resnično zadovoljstvo pri delu za Mojstra, ki je boleče za nižjo naravo, je naš naslednji korak, da to storimo čim bolj srčno in polno tudi takrat, ko ta užitek izgine in sta vsa radost ter svetloba zakrita z oblaki. V nasprotnem primeru je služenje Tistim Svetim lahko služenje nam samim zaradi tega, kar dobimo od njih, namesto služenja iz čiste ljubezni.

Annie Besant
Nauk srca, odlomek

ZAKAJ SLUŽIMO?

Tim Boyd

Zakaj služimo?

Konvencionalno darvinistično razmišljanje poudarja preživetje najboljših. Iz takšnega sebičnega ali evolucijskega stališča je služenje mogoče razumeti kot vprašljivo dejavnost. Kaj je prednost služenja, da si tisti, ki daje prednost drugemu človeku? Pa vendar se zdi, da smo trdno povezani z neizogibno željo po sočutju. Ne moremo si pomagati. V nasprotnem primeru, zakaj bi bilo tako veliko naše pozornosti in truda vloženo v pomoč ali pomoč najšibkejšim med nami? To počnemo nagonsko, naravno.

Ko se staramo, postajamo šibkejši in slabotni, ali ko zbolimo, se zdi, da je evolucijska prednost v tem, da pazimo nase in gremo naprej, vendar tega ne počnemo. Naše energije in naša pozornost so neizogibno osredotočene na najšibkejše med nami.

Iz budističnega izrazoslovja je uporabljena beseda “sočutje”. Dandanes ta beseda zapolnjuje svet in prav je tako. V budizmu je definicija sočutja zelo specifična. Budisti bi dejali, da gre za “željo po lajšanju trpljenja drugih”. Kadar se obnašamo sočutno, si prizadevamo za lajšanje trpljenja drugih.

Glas tišine od H. P. Blavatsky predstavlja še en način gledanja na sočutje. V tej kratki knjigi najdemo skrivnostne besede: “Sočutje ni lastnost. Je Zakon zakonov”. To je zelo močna izjava, ki se zdi jasna in nedvoumna, a kaj pravzaprav pomeni?

Kaj je sočutje, ki se dvigne na to raven, da nadomesti vsak drug zakon, ki se ga zavedamo - gravitacijo, termodinamiko, karmo? Jasno je, da to ni omejeno na vedénje, s katerim poskušamo olajšati trpljenje. Zavestna sočutna dejavnost, ki jo imenujemo “služenje”, je podvrsta tega velikega sočutja.

Morda nam bo v pomoč, če bomo preučili notranjo dinamiko tega, kar se dogaja, ko se obnašamo sočutno. V primeru običajno samoljubnega posamez-

nika se to kaže, kot da bi deloval znotraj lupine ali mehurčka. Obstaja močno osredotočenje na tiste občutke, okoliščine in dejavnosti, ki koristijo jazu. Tisto, kar se nahaja izven osebne lupine, je manj pomembno. Vendar se v tistih sočutnih trenutkih, ko doživljamo in čutimo željo, da bi nudili pomoč pri trpljenju drugega, ta lupina ukvarjanja s samim seboj poveča. Razširi se tako, da zajame potrebe trpečih “drugih” na zelo podoben način, kot se človek loteva svojih osebnih potreb. To je dinamika sočutne dejavnosti.

Ko smo do nekoga sočutni, se naš krog poveča. Ko čutimo sočutje do svojih bližnjih ali prijateljev, se še bolj poveča. Ko to privedemo do skrajnosti, ugotovimo, da za ta krog ni omejitev - vsa bitja spadajo v območje tega sočutja. To nam kaže primer vseh velikih bitij, ki prihajajo na Zemljo - Bude, Jezusa, Krišne. Sočutje kot Zakon zakonov ni nič drugega kot Zakon Enotnosti, prepoznanje nedeljivosti Vsega Življenja.

Zakaj torej služimo? Predvsem zato, ker v resnici nimamo izbire. Živimo v svetu, kjer so vse stvari soodvisne. Ko se prebudimo, odpremo oči in *pogledamo*, nam ostane zgolj malo izbir. Takrat sočutje postane privlačna pot zato, ker je *nujna*.

Teozofski red služenja (TRS) ima geslo: “Zveza tistih, ki radi služijo vsem trpečim.” Po čem se teozofsko služenje razlikuje od drugih organizacij, ki so namenjene služenju - od Rdečega križa, hranjenja lačnih ali zaščite živali? V bistvu v ničemer, zgolj da je teozofsko. Kar ga naredi teozofskega, je prepoznanje združenosti v dejanju služenja - Združenosti, Enosti, Združenosti tistih, ki ljubijo.

Besedo Ljubezen razumemo na mnogo različnih, včasih čudnih načinov. Tukaj je Ljubezen izraz za Enost, za duhovnost. Povezujemo se v vezi ljubezni. Služimo zato, ker se v neki fazi svojega razvoja prebudimo in se začnemo zavedati določenih nespornih dejstev obstoja, pri čemer je najbolj očitno in takojšnje to, da smo Eno, in iz tega nato valujeta tako naše služenje kot življenje.

Kaj je vendar služenje? Slovar bo povedal nekaj takega kot storjeno dejanje z namenom pomagati drugim. Vedno se osredotočimo na idejo, da delujemo

v imenu drugega. Obstaja neskončno veliko načinov, kako lahko služimo, vendar pa vse služenje ni enako. V teozofskih učenjih obstaja osnovna ideja, da “je motiv vse”. Naša motivacija povsem obarva dejanja, ki jih izvršujemo, in sicer v tolikšni meri, da je isto dejanje, ki ga je nekdo opravil z drugačno motivacijo, zelo drugačno služenje od dejanja nekoga drugega.

Na primer, ko se v Združenih državah Amerike odvijajo politične volitve, je zelo običajno, da želijo politiki, ki si prizadevajo za izvolitev na funkcijo, izkoristiti vsako priložnost za pojavljanje pred kamero, da bi jih tako lahko videli potencialni volivci. Politiki si bodo pripravili priložnost za fotografiranje, ko bodo prišli v zavetišče za brezdomce. Ostalih 364 dni v letu jih tam ne bo videti. Ko pa so prižgane kamere in so medijska sporočila v teku, pa so tam, v vrsti pred “kuhinjo za razdeljevanje juhe”, videti zaskrbljeni zaradi prehranjevanja lačnih in ubogih. Vendar pa bo poleg politika stal nekdo, ki je redno tam z naslednjo motivacijo: “Tukaj sem, ker sem priča trpljenju in ga želim s svojim delom poskusiti ublažiti.” Tako ta oseba služi dan za dnevom.

Vsak, ki je lačen, dobi svoj krožnik hrane, vsak je in zadovolji svojo lakoto. Vpliv na apetit osebe, ki dobi hrano od politika, se nikakor ne razlikuje od vpliva osebe, ki hrano daje z ljubeznijo in s sočutjem. Stiskanje v želodcu vseh teh ljudi se sprosti in s potešitvijo lakote dobijo občutek zadovoljstva. Z vidika lačnega človeka isto dejanje daje enake rezultate. Hrana enega človeka ni nič manj nasitna od hrane nekoga drugega. Razlika je v vtisih, ki se z delovanjem na določen način razvijejo v zavesti, ki nas pripravijo k ponovnemu takšnemu ravnanju.

Vsaka skledica juhe in vzajemno delovanje v sočutni osebi širita občutek povezanosti z drugimi. Vplivata na življenje te osebe in določata načine, kako se bo dotaknila sveta. V osebi, ki je tam zgolj zaradi političnega motiva, je nagnjenost k sebičnosti povečana. Motiv je vse. Tako vendarle obstaja motivacija, ki je teozofska.

Kako služimo?

Ena od stvari, ki jo pridobimo s teozofskim pristopom, je jasno spoznanje, da smo človeška bitja večdimenzionalna bitja. Delujemo na številnih ravneh.

Služimo lahko v več dimenzijah. Ena od lepot teozofije je ta, da obravnava vzrok vseh človeških težav. Vzrok je naše prepričanje, ki je potrjeno v vsakem trenutku, da smo v bistvu vsi ločeni drug od drugega. H. P. B. ga je imenovala "kriva ločenost". Verjamemo, da je to zelo dober razlog. Spominjam se, da je Radha Burnier govorila: "Če rečem svoji roki, da se naj odpre ali zapre, potem to stori. Če rečem vaši roki, naj to naredi, se ne zgodi nič." To ponazarja takojšnjo potrditev, da smo ločeni.

Vendar pa naše globlje izkušnje potrjujejo nekaj povsem drugega - da je naša ločenost navidezna, površinska, medtem ko je realnost pod površjem medsebojna povezanost. Na ravni misli in čustev najdemo vzdušje deljene oz. skupne misli. Kadar smo v navzočnosti ljudi, ki so depresivni ali v slabi koži, to škoduje naši energiji. Na nas delujejo podobni vplivi, ko smo s poživljajočimi, navdihnjenimi, razsvetljenimi ljudmi. O tem govorijo svetovni spisi. V krščanskem spisu piše: "In jaz bom, ko bom z zemlje povišan, vse pritegnil k sebi (Janez, 12.32)". To je tisto, kar počnemo s teozofskega vidika.

Delujemo pa tudi na drugih ravneh. Ko sodelujemo kot skupina, se zgodijo stvari, ki bi jih mnogi opisali kot čudežne ali nemogoče. Ne gre le za aritmetično množenje naših potencialov, temveč gre za mnogo več od tega. To je urjenje, ko se učimo delati skupaj, pa čeprav nam še vedno niso vsi enako všeč. Združiti se moramo v teh skupinah, ki nas nenehno izzivajo, da razvijemo sposobnost za združevanje. Najprej prepoznamo, nato pa potopimo tiste vidike naše narave, za katere morda čutimo, da so zelo pomembni, vendar pa služijo zgolj temu, da nas ločijo.

To je recept za prihodnost, ki temelji na določenem načelu. Dejstvo, da imajo skupine zmožnost delati stvari, ki jih noben posameznik ne zmore, temelji na duhovnem načelu. To je bilo povedano na različne načine, a morda smo najbolj seznanjeni s tem: "Kjer sta namreč dva ali trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz med njimi." Ko smo zbrani in osredotočeni na nekaj določenega, je eden od rezultatov ugotovitev, da je okoli nas nekaj več, prisotnost; čutimo, kako se širimo. To je eno od načel našega dela, ki ga opravljamo in lahko ustvari izjemne spremembe.

Ni toliko pomembno, kaj počnemo, temveč je najbolj pomembno, kako to počnemo. Vsako dosledno služenje je osnova za globoko preobrazbo samega

sebe. Gandijeve besede: “Za lačnega človeka je kos kruha obraz Boga.” Na kateri koli že ravni ta lakote deluje, nam stopnja, do katere smo jo s svojo pomočjo sposobni utišati, omogoči, da se lahko nekaj skritega razkrije in postane znano; nekaj večjega.

Vrsta preobrazbe, o kateri v svetu teozofskih društev govorimo kot večdimenzionalna bitja, se lahko zgodi iz dveh smeri: s premikanjem od spodaj navzgor ali s premikanjem od zgoraj navzdol. Poznam ljudi, ki so prenehali jesti meso, ker so prebrali, da je to dobro za njihovo osebno zdravje, da jim lahko pomaga shujšati in povečati energijo. V bistvu so bili njihovi razlogi za uvedbo vegetarijanske prehrane sebični. Pogosto so ti ljudje na začetku nove prehrane občutili porast svoje energije, kar jim je omogočilo aktivnejše povezovanje z drugimi. Ugotovili so, da se je povečala njihova udeležba v širšem življenju. To je povzročilo, da so začeli širše razmišljati o univerzalnem in božanskem. Košček hrane jih je torej pripeljal do razsežnosti duhovnega zavedanja. Videl sem tudi obratno dogajanje. Ko je nekdo imel duhovno izkušnjo in jo je razširil na svoje fizično vedenje in navade. *Vse* je medsebojno povezano in napačno delujemo, če poskušamo to ločevati. Vedno se ukvarjamo zgolj z eno stvarjo - z enim nedeljenim življenjem, ki je v svoji polnosti povsod navzoče. Enotnost je tista stvar, ki je v ospredju naših umov.

Kaj delamo?

Kaj počne vsak izmed nas, ko se znajdemo na tem svetu s celo paleto vprašanj, med katerimi lahko izbiramo? Kakšen je naš namen, za kaj smo poklicani? V enem od svetovnih spisov je bila zgodba o zelo revni ženski, ki je imela resnično malo ali skoraj nič. Slišala je, da ji prihaja nasproti velik mojster in je pomislila: “Kaj moram dati temu velikemu bitju, ki prihaja? Kaj imam v svoji hiši?”

To je vprašanje za nas: kakšne fizične sposobnosti imamo, ali kaj imamo v hiši svoje zavesti? Nihče ni tako reven, da ne bi imel ničesar. Kako se potem naučimo dajati? Ne glede na to, ali dajemo svojo misel, svojo hrano ali svojo izkušnjo, ki bi lahko bila koristna komu drugemu, *vsaj* ta darila moramo dati temu svetu. Če pa se odločimo, da jih ne bomo dali, darila zaradi tega ne samo, da umrejo z nami in jih ne prenesemo naprej, temveč ugasne tudi naš potencial za izboljšanje sveta.

Obstaja moč v zelo preprosti besedi, ki jo izgovarjamo vsak dan, nekateri bolj kot drugi in sicer toliko, da prezremo to besedo kot tudi njeno sposobnost in moč, njen potencial za dobro. To je beseda “Da”. To ni zgolj beseda. Na njeni najgloblji ravni je to stanje bivanja, ki ga lahko sprejmemo. Um, ki govori temu svetu, “Da, bom; da, sem odprt”, je povezan. Obstaja večje življenje, ki ga *čutimo*, a se ga nekako ne moremo zavedati. Če rečemo “da” trpečemu drobcu tega večjega življenja, se povežemo. Naučiti se moramo odprtosti, svobode in *moči*, ki izvira iz duha, da lahko reče “Da”.

To je le nekaj razmišljanj v zvezi z delom, ki ga tu opravljamo, in kar je še bolj pomembno, v zvezi z delom, ki smo ga dejansko *sposobni* opraviti.

(*The Theosophist*, marec 2019, prevod I.P.)

V vsakem človeku je seme edinstvenosti, vendar je seme zakopano v trdi zemlji naših narav. To zemljo je treba spremeniti, zmehčati in očistiti. Človek mora imeti čisto človeško svojstvo brez kakršnih koli sprememb, ki jih je mogoče označiti. S tem, ko človek postane pogojen, mora postati nepogojen. To se lahko zgodi s popolno prebuditvijo do narave pogojenosti, ki jo je doživel. Človek se mora začeti zavedati vsega, kar je narobe, nelepo, napačno, bodisi v svojem razmišljanju bodisi pri svojem početju v majhnih ali velikih zadevah.

Pod pogojem popolne osvobojenosti od kakršnega koli pogojevanja lahko delujeta zgolj čista inteligenca in ljubezen, ki sijeta iz človekovega neomadeževanega bitja. Inteligenca deluje v skladu z okoliščinami in pogoji; deluje na poseben način. Toda za vso njeno delovanje je značilna ljubezen, tako da hkrati obstaja delovanje inteligence in ljubezni. Tako ljubezen kot dojetje izhajata iz stanja občutljivosti v nekemu. In to stanje notranje občutljivosti je resnična osnova ali resnična narava človeka. To, kar opažamo v ljudeh, je večinoma narava njihove pogojenosti, so sile, ki delujejo v tem pogojenem stanju.

N. Sri Ram
Narava našega iskanja

KAKO BI MORALI ŽIVETI?

Radha Burnier

O tem vprašanju je treba globoko razmisliti. Pazljivo opazujte, kako deluje um, pogledjte, kako se gibljejo miselni tokovi, opazujte, kako pogojujejo naša dejanja v vsakdanjem življenju, kako vplivajo na naše dožemanje sveta okoli nas. Kako gledamo na druge? Kakšen je naš odnos z njimi? Kako se odzivamo na to, kar se nam zgodi? Ali vse ocenjujemo po svojih željah in iščemo le predmete, ki prispevajo k našemu užitku, ali odločno zavračamo tiste, ki se kažejo kot ovire? Ali obsojamo, se držimo predsodkov in pripisujemo vrednote? Brez premišljenega razmisleka o tem, kako vodimo svoje življenje, brez poštenega in objektivnega opazovanja, kako deluje naš um, brez razumevanja odnosa našega notranjega življenja do zunanega sveta, nikakor ne bo niti prvega žarka razsvetljenja.

Naše priprave se morajo torej začeti tam - z *vichāro*, kar pomeni globoko razmišljanje; videti vse posledice. Ne zadošča priznanje, da morda gojimo eno ali dve želji, in da potem celotno stvar zlahka opustimo. Če je znotraj uma določen odnos, moramo preučiti vse njegove posledice. Ali te vplivajo na to, kar vidim; ali vplivajo na moje odnose?

In bolj ko opazujemo in skrbno razmišljamo, bolj um postaja sposoben videti. In videnje, da živimo v tovrstni temi, označuje svitanje svetlobe.

Torej ne sme biti nobenega občutka o dosežku ali pridobitvi ali navezanosti, ki izhaja iz prej omenjene aktivnosti, temveč mora biti popolno notranje odrekanje. Tu ne gre za to, da bi se odrekli svojemu imetju, kajti fizično se lahko odpovemo vsemu in v umu se bo zgodil isti postopek. Niti se ne zgodi z nekim dejanjem volje; zgodi se zgolj z opazovanjem in razumevanjem, da se vse dogaja na način, o katerem razpravljamo.

Vsi poznamo sezname notranjih stanj, ki jih je treba negovati ali se jim izogibati. Joga govori o Yami in Niyami, ali o nepoškodovanju in odsotnosti razvajanja samega sebe.

Nato učenje govori o *aparigrahi* ali 'ne-prilaščanju'. Brez tega ne moremo začeti z meditacijo, kajti dokler obstaja kakršenkoli občutek za 'prilaščanje', pride do motenj. Narediti moramo še korak naprej in pogledati, kaj to prilaščanje v umu v resnici je. Recimo, da obstaja nekaj lepega, kar doživimo in nas osreči. Naravno je, da se v navzočnosti lepote počutimo srečne. Vendar pa videti in uživati na tak način še ne konča zadeve. Um pravi: "To je bila moja izkušnja. To uživanje je bilo MOJE uživanje." Tako shrani spomin nanj. Zdaj lahko reče, "To je Moj spomin", in si ga vedno znova priključuje. Potem je zelo malo tega, kar lahko imenujemo zgolj izkušnja, kajti um jo razume in označi. Vsemu doda besedo 'moje'.

Beseda "odrekanje" ni priljubljena, saj nasprotuje temu, kar je v sodobni civilizaciji sprejeta norma. Kajti odrekanje pomeni ne oprijemati se ničesar, niti osebe niti stvari niti idej. Ko je ta stopnja dosežena, je um spokojen in miren. Brez umirjenosti uma ne more biti pravega prodora v globino življenja.

Joga je bila opredeljena kot zaključek sprememb uma. Spremembe uma vključujejo vse stvari, o katerih smo govorili, in še več. In ko se te spremembe ali nihanja uma končajo, nastopi tišina.

To so povedali vsi, ki resno govorijo o meditaciji. Knjižica *Ob nogah učitelja* govori o *viveki*, razločevanju, in *vairagyi*, nenavezanosti. Joga govori o isti stvari. Brez razumevanja tega vprašanja glede "žeje" in "navezanosti" z jasnim opazovanjem (*viveko*) ne more biti tiste umirjenosti uma, ki jo pomenijo besede *śama*, *dama*, in tako naprej. Brez osnovnega samoopazovanja in minimalnega reda ni mogoče resno začeti meditacije ali se poglobiti v naravo stvari, zaznavati ne zgolj zunanje oblike - njihove lastnosti in značilnosti, ki jih poznamo - temveč biti tudi sposoben spoznati globok pomen in namen obstoja. Ko je um prazen, lahko sprejme resnico in od nje pridobi največjo možno korist.

Kaj je meditacija?

V zvezi z meditacijo je zato morda zelo pomembno, da se naučimo biti popolnoma odprti - da imamo odnos do učenja (ne občutka 'vem') pa najsi bo z drugimi ljudmi ali z besedami in idejami. Kako lahko pridemo do zavedanja

resnice same in ne relativne resničnosti? Odgovor je dan v eni od Upanišad: “Opazujte, poslušajte, razmišljajte, meditirajte.”

Tako pridemo do ‘razmišljanja’. Razmišljanje - spraševanje - je nujen del procesa prebujanja. Povsod v življenju je trpljenje; kaj je pomen tega? Zakaj bitja prežijo ena na druge? Kaj je smisel človeškega življenja? Odgovor na ta vprašanja ne more priti iz knjige. Knjiga je kot zemljevid; to ni država sama. Odgovori, ki jih je dal nekdo drug, niso resnični odgovori.

In potem obstaja vprašanje prijateljskih odnosov. Do določenih ljudi pogosto čutimo odpor in to lahko izhaja iz številnih notranjih stališč. Že od zgodnjega otroštva se je človek lahko učil določenih oblik odpora. Belce morda naučijo odpora do otrok s temno poltjo, temnopoltim otrokom pa lahko privzgojijo predsodke do belcev. Mi kot teozofi morda nimamo teh posebnih predsodkov, lahko pa imamo svoje lastne odpore. Če nas je karma postavila v skromne okoliščine, potem lahko obstaja odpor do tistih, ki so v boljših položajih. Obstaja torej lahko odpor rasne, družbene, gospodarske ali druge narave. Obstaja naravnost do izključitve ene skupine ljudi ali do prenehanja stikov z določeno skupino. In potem iz našega okolja in medijev pridobimo še druge oblike odpora.

Ali namesto vsega tega ne more obstajati odnos prijaznosti? Ali lahko živimo brez zaščitnega zidu, ki nas obdaja? Kjer obstajajo ovire, ne more biti zaupanja ali prijateljstva. Prav tako ne smemo obžalovati lastnosti velikodušnosti - ne zgolj pripravljenosti za delitev materialnih stvari, temveč tudi velikodušnosti duha, ki nima občutka za to, kaj je moje in kaj ni.

Obstajajo tudi druge lastnosti, o katerih se govori kot o potrebnih delih tega načina življenja. Osmerna pot budizma na primer priporoča prava sredstva za življenje. Vsi vemo, da obstajajo poklici, ki niso združljivi s prebujenjem, za katerega smo zainteresirani, ki ne samo poškodujejo druga živa bitja, temveč tudi otrdijo um in ga naredijo neusmiljenega ter neobčutljivega. Mesarji in vojaki, katerih naloga je, da jemljejo življenje, pridejo na koncu do tega, da vse to sprejmejo kot nekaj normalnega. V določenih državah zaposleni v zaporih rutinsko izvajajo nasilje nad zaporniki, za katere so odgovorni. Če bi ti ljudje vsaj malo občutili grozo svojih dejanj, ne bi mogli nadaljevati

s svojim delom. In potem obstajajo ljudje, ki živalim povzročajo poškodbe. Takšne dejavnosti so popolnoma nezdržljive s poskušanjem vodenja duhovnega življenja.

Vendar pa četudi nihče od nas ne gre tako daleč, pa bomo vseeno morda sodelovali v dejanjih, ki škodujejo drugim na posreden način. Zaradi tega se je vedno učilo, da ni razlike med tem, kar počnete, in tistim, kar povzročate. Ženska, ki nosi krzneni plašč, morda ni ubila živali, vendar je vseeno povzročila poškodbo in smrt. Človek mora torej natančno preučiti, kaj vse je vključeno v njegov način življenja. Ali, da vzamemo drug primer, vključitev neresnic? Obstajajo ljudje, ki menijo, da je povsem v redu, če počnejo nepoštenne stvari ali se redno vdajajo prevaram in lažem, ker je to sprejeta poslovna praksa in je zato dovoljena.

Pravi način življenja

Spominjam se priložnosti, ko se je nekaj mladih moških srečalo s Krishnamurtijem in so po pogovoru z njim dejali: “Če res sledimo temu, ne moremo preživeti.” In odgovoril je: “Pa ne preživite.” Ni se mogoče sprijazniti z uspehom (če sploh gre za uspeh), ki je bil dosežen z duhovnimi vrlinami na račun drugih. Če sredstva za preživetje služijo zgolj pridobivanju več denarja ali doseganju boljšega družbenega položaja, lahko to človeka vodi na popolnoma napačno pot, in v tem primeru bi moral najti pogum, da se temu odpove in naredi nekaj drugega.

Obstaja način življenja, ki je v pomoč, in drug način življenja, ki zagotovo ni. Če nas način življenja naredi neobčutljive, če ustvarja neravnovesje, če zoži naše razumevanje, potem nas to nikoli ne bo pripeljalo do prebuditve, h kateri težimo.

Če smo resni, ne moremo uskladiti nezdržljivih stvari. O vsemu moramo dobro premisliti in sprejeti tisti način življenja, ki prinaša večjo harmonijo, večji občutek neločenosti, širše razumevanje in umirjenost, ki vodi do jasnosti dožemanja. Našega načina življenja ni mogoče imeti v ločenem razdelku, kajti od njega je odvisna meditacija.

Ko je um sposoben brez motenj dati vso svojo energijo, lahko razišče pravo naravo stvari. To 'sondiranje' ni neke vrste preskakovanje z ene ideje na drugo ali postopek z logiko in sklepanjem v običajnem pomenu izraza. Takšno miselno vadbo lahko izvaja vsakdo, ki ima dober um, vendar tega ne moremo imenovati meditacija, razen v zelo ohlapnem smislu. Nekdo z dobrim intelektom naredi logično interpretacijo katere koli teme in če ima dovolj časa, celo ustvari smiselno knjigo! Pri meditaciji ni potrebna intelektualna sposobnost razmišljanja. Prodiranje v globino je bistvenega pomena.

Vse to lahko na koncu dosežemo samo takrat, ko je um pripravljen na to. Um je tisti, ki ga neobremenjenega z manifestacijami osebnega jaza ne smejo motiti zunanje sile, kajti šele takrat, ko um postane jasen in spokojen, ko lahko usmeri svoje energije (s pomočjo ali brez pomoči sredstev, o katerih smo govorili), se lahko še naprej uči biti sprejemljiv za resnico.

(*The Theosophist*, april 2012; prevod I. P.)

* * *

*Tisti, ki ne ve
in ne ve, da ne ve,
je bedak - izogibajte se mu.*

*Tist, ki ne ve
in ve, da ne ve,
je otrok - učite ga.*

*Tisti, ki ve
in ne ve, da ve,
spi - prebudite ga.*

*Tisti, ki ve
in ve, da ve,
je moder - sledite mu.*

Perzijski pregovor

BUDDHI

I. K. Taimni

Tako kot je kavzalno telo zrcalo, ki odseva Univerzalni Um, tako je budični nosilec zrcalo, ki odraža zavest Univerzalnega Življenja, pri čemer je ta bistvena v manifestiranem svetu in na različnih stopnjah sije skozi vsa živa bitja. Bolj ko je ogledalo bleščeče, bolj popolno lahko v čistem in harmoniziranem umu odraža to Univerzalno zavest.

Iz funkcij buddhija lahko dobimo neko predstavo o tej duhovni sposobnosti, katere razvoj napoveduje odkrivanje naše božanske narave in nam položi v roke nekakšen kompas, s pomočjo katerega lahko stopimo čez nevihtne vode življenja in dosežemo bolj oddaljeno obalo razsvetljenja. Ena od teh funkcij, kot lahko vidimo, je sposobnost neposrednega poznavanja duhovnih resnic, ne da bi šli skozi racionalne procese intelekta. Človek, pri katerem je ta sposobnost postala aktivna, se teh resnic preprosto zave. To znanje mu ni sporočeno od zunaj, niti iz notranjih ravni s postopkom prenosa misli, temveč se spontano prebudi v njegovem srcu, tako kot to počne voda ob izviru. Morda ne ve, od kod prihaja, morda ga ne bo mogel sporočiti drugim, vendar je tam in obstaja gotovost glede tovrstnega znanja, ki nikoli ne more priti z znanjem, pridobljenim z intelektom. Večina svetnikov in modrecev, ki so se občasno pojavljali na svetu, ni bila učena in ni pridobila znanja iz knjig, pa je kljub temu pokazala vpogled v temeljne življenjske težave, kar jo je z glavo in rameni uvrstilo nad sodobnike.

Spoznati bi morali dve dejstvi o tem znanju, ki prihaja z buddhične ravni. V prvi vrsti to ni znanje o običajnih zadevah, ki spada v področje uma. Ne glede na to, v kolikšni meri je svetnik razsvetljen, vam ne bo mogel dati rešitve, če ga prosite, da naj reši diferencialni račun ali pa mu postavite vprašanje glede mehanizma avtomobilskega motorja, razen če se bo poprej posvetil specializiranemu študiju o teh težavah. Pridobitev podrobnega znanja o teh stvareh je funkcija uma, ne pa buddhija in tudi kadar želi razsvetljena oseba kaj vedeti o teh zadevah, mora uporabiti običajna sredstva za pridobivanje znanja na teh določenih področjih. Res je, da ima morda nadfizične moči, zaradi katerih je pridobivanje takšnega znanja enostavno in včasih takojšnje, vendar pa so

ta sredstva še vedno v kraljestvu intelekta, tako da mora delati skozi moči in sposobnosti uma.

Znanje, ki prihaja skozi buddhi, je povezano z življenjem in njegovimi temeljnimi težavami, z bistvenimi razmerji stvari kot so bile, in je bolj kot luč, ki osvetljuje življenje znotraj nas in brez nas. Budhi nam daje nepogrešljiv občutek za prav in narobe, za resnico in neresnico, daje nam sposobnost, da vidimo vse stvari v njihovi pravi perspektivi in njihovem bistvu, vendar pa ne odpravlja potrebe po uporabi našega uma, medtem ko živimo v nižjih svetovih.

Ko se buddhi odraža na področju intelekta, se kaže kot duhovno znanje. Ko se odraža v sferi čustev in deluje skozi astralno telo, se kaže kot duhovna ljubezen. Sila je ena, vendar njeno izražanje postane drugačno ali se nam zdi drugačno glede na mehanizem, skozi katerega deluje. Tovrstne pojave že precej poznamo na področju fizikalne znanosti, kjer se ista sila pojavlja v različnih oblikah glede na mehanizem, skozi katerega deluje. Tako isti električni tok oddaja svetlobo, ko gre skozi električno žarnico, in toploto, ko gre skozi radiator. Na splošno je ugotovljeno, da se buddhična zavest, ko se začne razvijati v človeku s čustvenim temperamentom, kaže kot intenzivna ljubezen v dobro znani obliki *bhaktija* (ali predanosti), medtem ko se pri človeku intelektualnega tipa kaže kot jasnovidna vizija, ki zajema vse temeljne življenjske težave. S tem, ko se ljubezen ali znanje poglobljata, v zavesti postopoma zasede novo stanje, ki ga na splošno imenujemo modrost. Prav ta dvojni značaj buddhija omogoča, da sprejmemo katerega koli od dveh načinov za njegovo razpiranje. Lahko ga razvijemo s pomočjo *bhaktija*, tiste intenzivne ljubezni, ki se popolnoma preda objektu predanosti, ali s pomočjo razločevanja, tiste iskalne inteligence, ki se lahko prebije skozi iluzije uma in pride v stik z življenjem, ki je izven uma. To seveda ne pomeni, da bo ljubezen ali inteligenca zadostovala sama po sebi, temveč da bo v zgodnjih fazah eden od teh vidikov zavesti prevladoval in se končno združil v stanju zavesti, ki ni niti čista ljubezen niti čista inteligenca, temveč sinteza obeh.

(The Theosophist, december 2011; prevod I. P.)

ODNOS Z NARAVO

Jiddu Krishnamurti

Če z njim (drevesom) vzpostavite odnos, potem imate odnos s človeštvom. Nato postanete odgovorni za to drevo in za drevesa sveta. Če pa z živimi bitji na tej zemlji nimate nobenega odnosa, lahko izgubite kateri koli odnos s človeštvom, s človeškimi bitji. Nikoli ne pogledamo globoko v naravo drevesa; v resnici se ga nikoli ne dotaknemo, ne začutimo njegove trdote, grobega lubja in ne slišimo zvoka, ki je del drevesa. Niti šuma vetra skozi liste niti jutranjega vetriča, ki zaplapola liste, temveč njegov lasten zvok, zvok debla in tihi zvok korenin. Če želite slišati zvok, morate biti izjemno občutljivi. Ta zvok ni hrup sveta in ne hrup žlobudravega uma, vulgarnosti človeških preprirov in človeških vojn, temveč je to zvok kot del veselja.

Nenavadno je, da imamo tako malo odnosov z naravo, z žuželkami, s skakajočo žabo in čukom, ki skovika med hribi, da bi priklical sovo. Zdi se, kot da nikoli nimamo občutka za vse žive stvari na zemlji. Če bi lahko vzpostavili globok, trajen odnos z naravo, nikoli ne bi zaradi svojega apetita ubili živali, nikoli ne bi zaradi svoje koristi poškodovali opico, psa, morskega prašička ali izvajali vivisekcijo na njih. Našli bi druge načine, kako zaceliti svoje rane, kako pozdraviti svoje telo. Vendar pa je zdravljenje uma nekaj povsem drugega. Če ste z naravo, s tisto pomarančo na drevesu in s travno bilko, ki poganja skozi cement ali s hribi, skritimi za oblaki, se to zdravljenje začne postopoma.

To ni sentimentalnost ali romantična domišljija, temveč resničnost odnosa z vsem, kar živi in se giblje po zemlji. Človek je ubil na milijone kitov in jih še vedno ubija. Vse, kar pridobimo od njihovega klanja, je mogoče dobiti z drugimi sredstvi. A očitno človek rad ubija stvari, tako hitrega jelena, čudovito gazelo kot velikega slona. Radi ubijamo drug drugega. Skozi zgodovino človekovega življenja na tej zemlji se to ubijanje drugih človeških bitij ni nikoli ustavilo. Če bi lahko vzpostavili in tudi moramo vzpostaviti globok, dolg, obstojen odnos z naravo, z dejanskimi drevesi in grmi, s cvetjem, travo in hitro premikajočimi se oblaki, potem ne bi nikoli iz kakršnegakoli razloga ubili drugega človeka.

(Zapis iz beležnice J. Krishnamurtija, vnešen 25. 2. 1983, v Ojai, Kalifornija, objavljen v knjigi Lepota gore, Spomini J. Krishnamurtija, Friedrich Grohe; prevod I.P.).

* * *

Rečeno je bilo, da bi človek lahko zaznal realnost drevesa, če bi bil sposoben v enem samem bežnem pogledu zaznati njegov celotni življenjski tok, od semena, iz katerega požene, skozi vse faze njegove rasti, do njegovega padca in razgradnje v prah. In čeprav bi takšna vizija omogočala dožemanje, pa bi razodela le omejen aspekt realnosti, kajti obstoječe 'drevo' je le faza življenja semena, tako da bo drugo seme nadaljevalo z življenjem drevesa, ko bo to padlo in se razgradilo v prah. Vizija življenjskega toka drevesa od semena do semena še vedno ne bi bila nič več kot zgolj prehodni videz, kot vsi drugi videzi, ki obstajajo zgolj zato, da bi v trenutku izginili v ideji ali v zavesti o REALNOSTI, ki nikoli nima in ne more imeti manifestirane oblike, pa četudi jo poimenujemo s tisoč imeni.

Patrick Gillman Bowen
Okultna pot

* * *

*... Saj zdaj naravo gledam z drugimi očmi,
kot sem jo kdaj v brezskrbnih mladih dneh;
zdaj slišim o človečnosti tih spev,
ne rezek ne vreščav, a dovolj
glasen, da me prevzame. Zdaj ob njej
zaznavam nekaj, kar budi radost
in posvečene misli; vzvišen vzgib
nečesa, kar v globinah zliva se,
kar biva v žarnosti tonečih sonc,
kar sega v širno morje, v gibki zrak,
v neba sinjino in v srce ljudi;
zaznavam gibanje duha, ki vžge
vse, kar zna misliti, in vse stvari,
ki misli jih prevevajo.*

William Wordsworth
Opatija Tintern, X.II. 88-102
The Theosophist, oktober 2012

ISKRICE BREZČASNE MODROSTI

Preprosto, absolutno in misteriji božanske Resnice so skriti v nadvse sijajni tëmi tiste tišine, ki se razkriva v tajnosti. Kajti ta tëma je, čeprav najgloblje zastrta, še vedno žareče jasna; in čeprav onkraj dotika in pogleda, več kot napolni naše slepe ume s čudovitostjo transcendentne lepote ... Predolgo se želimo zadrževati v tej prosojni tëmi, da bi brez vida in poznavanja videli Njega, ki je onkraj videnja in znanja - že zaradi samega dejstva, da ga ne vidimo in ne poznamo. Kajti resnično videti in poznati, skozi opuščanje vseh stvari, pomeni slaviti Njega, ki je onkraj in nad vsemi stvarmi. To namreč je podobno umetnosti tistih, ki iz kamna izklesajo živo podobo tako, da odstranijo vse, kar ovira jasno videnje latentne oblike in zgolj z odvzemanjem razkrijejo njeno skrito lepoto. Saj je, kot verjamem, za čaščenje Njega bolj primerno odvzemanje kot pa pridajanje; ko se namreč z univerzalnosti spuščamo skozi vmesna stanja do podrobnosti, Mu začnemo pridajati lastnosti. Ko pa se od podrobnosti vzpenjamo proti univerzalnostim, Mu odvzamemo vse stvari, da bi lahko odkrito spoznali neznano, ki je skrito v vseh stvareh in pod vsemi stvarmi, ki jih je mogoče spoznati. In zremo v to tëmo onkraj obstoja, ki je skrita pod vso naravno svetlobo.

Dionizij Areopagit

OB PREHODU TISOČLETJA

Damjana Gec

Odlomek iz knjige *Luč Azije* Edwina Arnolda, ki pripoveduje o življenju princa Bude – Razsvetljenega, pravi:

Zakon je tisto, od česar človek beži kot ptica v kletki, ki se ustraši vzleteti skozi odprta vratca. In mi ne bi mogli doseči zveličavne zmage, če ne bi na tem svetu brez zatočišča neki Buda našel pot - pretesno za človeško nogo in jo prvič sam prehodil. Prevladalo je Mojstrovo usmiljenje, ko je v tisti uri negotovosti zazvenel oster in v srce segajoči krik, kakor da bi vsa zemlja v trpljenju zajejala: "Nasyati loka" - "Pogubljena sem z vsemi bitji". Nato je nastala tišina in zahodni veter je prinesel roteč "dih Srniatam dharma Bhagavat" - "Objavi, o Najvišji, Veliki Zakon".

Ne bi ponavljali in ne bi razpravljali o filozofiji in o znanosti, ki jo teozofija podaja v mnogih delih takoimenovane prastare modrosti, čeprav je ta znanost ne le zelo zanimiva, marveč dandanes sili v ospredje s svojo razlago življenja. Našo dejavnost bomo skušali usmeriti v iskanje notranje poti, ki gre docela v notranje dogajanje človeka, ki pa je odziv naravnega, skritega uzakonjenega dogajanja v tistih globinah, ki jih človek občuti, kadar trpi – kajti takrat ni igralec sam sebi in drugim – in kadar hrepeni, nepotešen išče živo vodo, da bi se očistil in napojil. Taki poti se človekov um rad upira, zato je treba za to pot imeti poseben posluš. Dokler ne utihne in obmiruje, pa um več ali manj kar naprej gradi barikade in zidove okrog lastnega še nepoznanega in skritega območja, in govori: "Glej bogastvo, razkošje, uživaj, to edino zares obstaja, vzemi ga, kopiči ga! Ali pa se umakni, ko si že šleva, kaj to tebi mar! Ali, vladaj, saj je končno logično, da ti bo iz nekega vsesplošnega usmiljenja, pa naj ima kakršnokoli ime, to usmiljenje odpustilo, ko se boš približal pragu izven zidu, pragu nepoznanega."

Čudna je ta špekulacijska logika današnjega zahodnega človeka, porojenega iz nekega preteklega humanizma in renesanse, ki je izhajala iz neoplatonizma. Čudna je zato, ker je v boju z nečim popolnoma novim, ki se je porodilo v notranjosti. In kaj je to? Želja po nečem, kar prihaja vanj izza zidu njegove

nestrpnosti in kar sedanjost ne more potešiti. Tu se začenja tisti “posluh” za neizbežno, ki presega vsako racionalnost. Tam je resnica, ki ne more biti presajena, kajti vzklije zgolj iz same notranjosti. Resnica ni v besedah, niti v pojmi. Tudi v teozofski literaturi lahko najdemo mnoge informacije o človeku in vesolju. Razumevanje teh detajlov iz literature pomeni pridobitev znanja, ne pa védenja, modrosti. Nekaj povsem drugega je bistveno v tem iskanju ali bolje, študiju, in sicer, da je za fenomeni skrita prečudovita vseobsegajoča sila, ki edina človeku prinaša pravo spremembo. To pomeni, ne le akumulacija znanja, čeprav to ni zanemarljivo, temveč odpiranje uma v nova lastna območja.

Ob vsem tem razmišljanju in tipanju pa vidimo in občutimo moč ter podlegamo (ali pa tudi ne!) neusmiljenemu političnemu, tehnološkemu, potrošniškemu drobilcu. Zdaj smo tu v tem trenutku, ko je čisto jasno mogoče videti, da morajo zobje drobilca zdrobiti to, kar ta mašinerija lahko izvrši. Zdi se, da so te sile zelo dosledne. Vendar pa nam je nenadoma jasno, da smo že izšli iz tega usodnega kroga drobilčeve dejavnosti in začuda, kakor da smo zrasli, da smo postali plemenitejši, da je naš pogled prodornejši, kakor da nam je kri obnovljena in smo tu v tem določenem trenutku bolj navzoči. V vsej svoji ponižnosti moramo sicer priznati, da naš pogled ne sega prav daleč, vendar smo kot del človeštva, vpletenega v veliko dogajanje časa, po vsej logiki med premnogimi eni od nerazdružljivih členov.

Ko je Zemlja zaječala po pomoči, je ta vedno prišla. In to ni prazna fraza, niti beseda za leporečje in fantazijsko samozaščito. To je potoček žive vode resnice, ki napaja žejnega v odrešujočem trpljenju, vendar brez sovraštva. To je bistveno. Trpljenje pa vsi poznamo. V pravšnji meri je umetelno pripravljeno za vsakogar. To so namreč vrata, ki so skopana skozi tisti zid okrog skrivnosti človeške notranjosti. Tako smo zdaj tu, nič več zadovoljni s tistim, kar je bilo na tej strani zidu. Utesnjeni smo, nesvobodni in nezadovoljni s tem lastnim obzidjem življenja, ki je že poln špranj in lukenj. Vemo, da je treba zidove porušiti. Zid je zid v notranjem in zunanjem pomenu. Tako se obračamo k tistim vratom, ki do popolne porušitve zidu vodijo v naša lastna nova območja.

Kakor je zgodovinsko dokazano, nas je naša kultura in civilizacija, ki ji pripadamo, vodila skozi razne preizkušnje. Tu in tam nam je naklonila genija, ki

nam je iz nam neznanih vzrokov prinesel resnico v obliki lepote v besedi, glasbi, ustvarjalnih oblikah ali modrosti. Zdaj pa smo tu in dogaja se nekaj povsem novega. In kaj je to? Kakor da nas globina naše še neraziskane notranje teme, silne potence, privlači z magnetno močjo in že slutimo nepojmljive daljave in globine, v katere se spuščamo v tej naši neznanu deželi, deželi lastne notranjosti, ki se ji ne bi odrekli za nobeno ceno. Ljudje smo kratko malo postali državljani te nove dežele, ki je brez meja in začuda v bratstvu, ki nima zunanje primerjave. Mnogi se prebujajo v to. Tu, na tem območju raziskave se človek uči. Izrek s smaragdne tablice Hermesa Trismegista pravi: "Kakor spodaj, tako zgoraj." Življenje dokazuje, da je tako. Tudi krščanstvo ima ta izrek v istem globokem pomenu. Človeku sicer lahko pomaga kakšna beseda, izrečena ali napisana, medtem ko mu ne more pomagati zgolj beseda ali zgolj knjiga. Lahko mu razvije napuh, določeno moč, če jo ne sprejme tako skromno kot popotnik palico, ki naj bo simbol učenja in če ga ni sram pred mešetarji in trgovci, ki se po lažnih asfaltiranih poteh vozijo z razkošnimi limuzinami. Ti prodajajo bleščice utrinkov, ki so naprodaj zgolj s te in ne z one strani zidu. V vsakem posamezniku je resnica na svojstven način vpeta kot hrepenenje in če jo iščemo, potem vemo, da jo je najbolje iskati bosih nog. Kaj naj bi to pomenilo? Brez predsodkov, ki težijo k sovraštvu, doseči najvišjo stopnjo objektivnosti s popolnoma odprtim umom, ki teži k ljubezni in ne k sentimentalnosti ter se v tej smeri v naši sedanji situaciji podrediti disciplini, ki bo s temi atributi gradila prihodnost. Nekdaj, verjeli ali ne, nismo smeli izrekati besede 'disciplina' ... Torej, odstranitev vsake nestrpnosti, strasti za dokončno odstranitev vseh zidov.

Življenje niha v ciklikih: v veličastnih, nam nedoumljivih ciklikih, so vpeti manjši in v teh še manjši. Ta zakonitost velja za vesolje, kot tudi za najmanjši atom, ki ga sestavlja. To je eden od atributov tiste neskončne božje sile, ki družijo vse v *eno*, iz katere vse izhaja in ki je projicirala človeško iskro - Monado. Če se tako podajamo na pot raziskovanja, ko je racionalnost zgolj vaza, v katero polagamo nabrano cvetje, potem vemo, da mora biti ta vaza čista in lepa, voda v njej pa sveža. Ta vaza je prisposoda naše osebnosti, ki kot projekcija *iskre božje* služi Višjemu jazu. Ali lahko opišemo to cvetje v vazi, njegov vonj, prelivajoče barve in oblike? Ne, v vsej resničnosti obstoja ne moremo, a v sebi jih živimo, in še kako živimo! Ali lahko opišemo vonj ciklame?

To je torej trenutek prehajanja tisočletja, ko zakonitost nihanja *impulza* čedalje bolj pritiska na svet, ki trpi, kriči v agoniji svojih lastnih zablod, vpije po pomoči in se obrača k rušenju zidu ali pa ga po svobodni volji nespametno utrjuje. Po zakonitosti "kakor spodaj, tako zgoraj" velja zakon, da skozi špranje ali ob umiku zidu plane nov svet, ki sprva ljudi naredi omotične, zatem pa s svojim magnetnim poljem prevzame duše in jih hrani. Tudi vodi ni mogoče preprečiti utiranja poti. In človek se vpraša: "Zakaj tako, od kod, čemu?" To je smer gibanja. Gibanje je vse, kar je. Po zakonitosti prepletene vrvice Karme in Dharme, ki jo vleče zakonitost izhodiščne vrhunske harmonije. To je nepojmljivo gibanje, katerega del so vse fizikalne zakonitosti, ki prehaja v dimenzije, v katerih se sekata centripetalna in centrifugalna sila. Takrat nastopa iz ozadja zidu grobe osebnosti oziroma ravni. Tu se začenja odkrivati zakonitost, ki prinaša srečo - ne ločenost, ki je v merilu egocentričnosti oziroma egoizma zgolj izguba - zakonitost, ki prinaša razsvetljenje, kar ni nič drugega kot zavestno vstopanje v nove dimenzije jasne notranjosti, kar je širjenje zavesti. Vendar ob primerjavi z vsakršno racionalno ali matematično meritvijo širjenja je to duhovno širjenje z drugačno potenco - imenujemo jo, na primer, ∞ potenco, ki nima omejitve in deluje v drugačnih dimenzijah. Na primer, racionalna misel je kot puščica, ki sta ji določena tako smer kot tudi cilj. Lahko je vijugasta ali pa bolj premočrtna z večjo močjo, vendar pa razišče zgolj svojo edino smer. Pri duhovnem odpiranju pa se pojavi nekakšno sonce s tisočnimi žarki, ki osvetljuje in oživi vse smeri, vsa območja, ne vijugavo, odrejeno, zgolj postopno z večjo ali manjšo kapaciteto, o čemer bi lahko govorili v nedogled in na pomoč bi nam morali priti višji matematiki, umetniki, itn.

Po logični zakonitosti impulza ta prehod v tretje tisočletje prinaša nekakšno, upam si celo reči, jasno selekcijo, ki se ne ozira na grozne dogodke in trpljenje. Vse je namreč uzakonjeno. Akcija sproža reakcijo, ki je fizikalno izmerljiva. Ni važno, če je morda akcija ubežala našemu spominu. Vendar pa nam racionalna znanost že pomaga pri reševanju formule z več neznankami. Tudi to je res, da se dogajanja čedalje hitreje razvijajo in selektivno razrešujejo.

Bistveni cilj tega prehajanja v novi cikel, ko se v še večjem ciklusu zaključuje tudi tisočletje, v njem pa stoletje in desetletje, je TA ZAVESTNOST ČLOVEKA OB PRESTOPU. To ni več zgolj občudovanje nekaterih zgledov,

ki jih doslej človek ni mogel podoživeti. Ne gre za več priprošenj k nekemu antropomorfnemu bogu ali sili zunaj nas, ki drži vesolje in človeka v svojih rokah, niti za več ločenosti, kjer je vsaka drugačnost bila boj proti drugi, temveč gre za tisto drugačnost, edinstvenost, ki je kot svojstven vrt okoli lastnega prelepega in skrivnostnega tolmana človeške samobitnosti, ki ta vrt napaja. Nekje globoko pa veje morje vseh teh tolmunov. Kot za človeka, tako to velja za vsako živo bitje na poti razvoja, za vsako živo tvorbo, tudi za narod.

Torej, zavestnost novega impulza, ki ga že čutimo ob nastajajočem ciklusu. Ta impulz mora razdreti, kar je treba razdreti, ločiti mora zrno od plev in ustvariti vrt. Predvsem ob medsebojnem spoštovanju. In ni vrta brez vrtnarja. On je tu in čaka, da v polnosti nastopi cikel obdelave. Priprave že tečejo, in to hitro. Vrt bo obšel. Umni vrtnar ustvari vedno kaj novega. Ravna se po zakonitosti. Posebno pozornost posveča rastlinam, ki so dosegle ne zgolj svojo zrelost, temveč tudi lepoto in vrednost sadú. Izbral bo eno rastlino in drugo cepil, da bi poustvaril novo vrsto - plemenitejšo, nov svet, nov plod. Negoval ga bo, kajti po naravni zakonitosti ta rastlina potrebuje dobro zemljo, gnojila, sonce in vodo. Ali ni vse enako kot potrebuje duša? Ko se duša odpira svojemu notranjemu soncu, je zakonitost ena in ista. Ali ni narod in vse človeštvo kot velikansko drevo? Cikel narekuje, da bo v dobi rasti raslo v ustvarjajočem miru. Vrtnar bo pokosil območje razraslega trnja, plevela in osata, z njega pograbil pokošeno in znosil na čisto drugi konec vrta, kjer goji kompost, ali pa ga bo morda požgal. Na fertilnem območju bo izrul krmežljave rastline in na požganici tega zdaj opustelega in odmaknjenega dela vrta pripravil vse za bodočo setev rastlin, za rod, ki bo čez določeno dobo obrodil uporabne sadove.

Tako je na bojnem polju Kurukšetre Krišna govoril Ardjuni:

“Kadar se na valovih časa pokaže, kako usiha moč Zakona in kako se vsepovsod bohota nezakonitost, takrat prihajam jaz.”

“Vračam se na svet ob prelomu časov, da bi odrešil pravičnega, da bi kaznoval tiste, ki delajo zlo in da bi spet vzpostavil moč Zakona.”

Bhagavad Gita, IV. knj. 7.in 8. poučni izrek.

Damjana Gec, Radha Burnier, 7. predsednica TD, in Cvetka Starič

Damjana Gec je postala članica Teozofskega društva 7. aprila 1943. Z leti je postala podporna in vplivna članica Društva, še posebej Teozofskega društva v Sloveniji. Bila je dolgoletna predsednica lože Surya v Kopru. S požrtvovalnim delom je zaslužna za vzpostavitev in utrditev lože Surya Svit iz Maribora. Mnogo je predavala, javno in za člane Društva. Njena predavanja so navdihnili mnoge in vzbudila njihovo zanimanje za teozofijo. S fizične ravni se je poslovila 27. novembra 2019.

BRATSTVO IN TIŠINA

Anton Rozman

V napovedi tega predavanja sem zapisal naslednje: prvi cilj Teozofskega društva je “osnovati jedro univerzalnega bratstva človeštva, ne glede na raso, vero, spol, socialni položaj in barvo kože”. Pripravljenost sprejeti ta cilj in prispevati k njegovi uresnitvi naj bi bil resnično edini nepogrešljivi pogoj za vstop v Teozofsko društvo.

Deklaracija o “Svobodi društva” med drugim pravi, da sta “... Univerzalno bratstvo in Modrost nedoločena in neomejena, vsak član Teozofskega društva pa ima popolno svobodo mišljenja in delovanja ...” Ob upoštevanju teh besed človek pomisli, da bi morala znotraj Društva obstajati živahna razprava o tem, kako v vsakdanjem življenju Društva doseči ta cilj za konkretno izražanje idealov, ki so zajeti v njih. Vendar pa se na žalost zdi, da temu ni tako. Zdi se, da na tem polju kraljuje tišina. Deseti svetovni kongres Teozofskega društva z naslovom “Univerzalno Bratstvo brez razlikovanj - pot do zavedanja” na vprašanje o tem, kako delovati na poti do uresnitve prvega cilja Društva, ni ponudil nobenega drugega odgovora kot zgolj staro maksimo, ki pravi, da morajo člani zato, da bi se dvignili nad nasprotja zemeljskega življenja, preseči svoje živalske strasti in se povzpeli v življenje duha ter doseči stanje mentalne pozornosti. Povedano drugače - kot kaže, brez odstranitve pomanjkljivosti in slabosti naše človeške narave ne moremo pričakovati, da bi med nami zaživelo to, kar lahko imenujemo odsev univerzalnega bratstva. Vendar pa človek težko sprejme takšno usodo, zato poskušajmo ugotoviti, ali lahko na svoji osebni evolucijski poti morda več naredimo tudi za izboljšanje našega kolektivnega življenja.

V zvezi s tem bi najprej rad omenil to, kar je v svoji knjigi *Uvod v jogo*, v poglavju “Joga in moralnost”, zapisala Annie Besant:

“... dejstvo je, da je joga psihološka znanost. ... ni znanost o etiki, pa čeprav je etika zagotovo njen temelj. Psihologija in etika nista ena in ista stvar. Psihološka znanost je rezultat preučevanja uma. Znanost o etiki je rezultat preučevanja ravnanja, ki je potrebno, da bi ustvarili skladen medsebojni odnos.”

In nadalje:

“Človek, ki preučuje elektriko, ni pretresen, če v njej ne najde moralnih načel; zakaj naj bi torej tisti, ki preučuje jogo kot znanost o psihologiji, pričakoval, da bo v njej našel moralna načela. ... Zakoni narave so izraz božanskosti in če človek sledi zakonom narave, požanje rezultat, ki ga neizogibno prinaša ta zakon. Vprašanje, ali je ta dober ali slab za njegove soljudi, se teh stvari sploh ne tiče. Ali se pri tem spoštuje ali ne nek drug zakon, je povsem izven konteksta. Gre za suho dejstvo, da je lahko znanstveni človek moralen ali pa nemoralen, le da pri tem ta nemoralnost ne moti njegovega pogleda ali živčnega sistema. Isto velja za jogo. Moralnost je globoko pomembna, vendar pa ne vpliva na te posebne stvari. In če mislite, da vpliva, potem se stalno pogrezate v močvirja in spreminjate svoje moralno stališče, najsi ga ponižujete ali delate absurdnega. ... Znanstven človek to razume, saj ve, da odkritje v kemiji ni odvisno od njegove moralnosti in ne bo niti pomislil, da bi opravil neko dobrodelno dejanje zato, da bi odkril nov element. Pri nekem dobro vodenem poizkusu ne bo neuspešen, ne glede na to, kako sprijeno je lahko njegovo osebno življenje. Te stvari so del različnih področij in on ne meša zakonov, ki jima vladajo.”

Povedano drugače - ko so ljudje vpeti v nek način samoizpopolnjevanja, ni samo po sebi umevno, da bo to izboljšalo njihove odnose z drugimi ljudmi. Nasprotno lahko zelo pogosto vidimo, da ljudje, ki verjamejo, da živijo duhovno življenje, dejansko postajajo vse bolj sebični in ne izboljšujejo, temveč poslabšujejo svoje odnose z drugimi ljudmi. Resnično duhovno življenje, kot ga sam razumem, vključuje tako prizadevanje po izpopolnjevanju samega sebe kot tudi prizadevanje po izpopolnjevanju odnosov z drugimi ljudmi.

In zdaj, ko začnemo razmišljati, po kateri poti bi morali hoditi za oživitev tega, kar bi lahko imenovali praktična uporaba prvega cilja našega Društva, se najprej vprašajmo, kaj pravzaprav je neko društvo.

Po oblikovni plati je društvo izbor pravil, ki določajo, kako morajo člani društva delovati v medsebojnih odnosih, kar velja še posebej za tiste, ki so bili izvoljeni na položaje upravljanja z društvom. Pravila torej predstavljajo družbeno pogodbo, ki opredeljuje raven odnosov med člani društva. V pravilih Teozofskega društva (TD), ki so bila zasnovana po vzorcu ustave

oziroma *Deklaracije o neodvisnosti* Združenih držav Amerike, pravijo, da so člani našega Društva enakopravni, odnosi med njimi pa so “odnosi med enakimi”. To potrjuje Deklaracija “O svobodi mišljenja”, ki pravi, da:

“Noben učitelj ali pisatelj od H. P. B. naprej ni avtoriteta, da bi vsiljeval članom svoje nauke ali mnenja. Sleherni član ima pravico, da se priključi kateri koli miselni šoli, ki si jo utegne izbrati, nima pa pravice, da bi svoj izbor vsiljeval drugim. Nobenega kandidata za funkcijo v Društvu in nobenega volivca ne moremo šteti za nesposobnega za kandidaturo ali volitve zaradi njegovega prepričanja ali ker pripada neki drugi miselni šoli. Mnenja ali verovanja ne dajejo niti predprav niti nimajo za posledico kazni. Člani Generalnega sveta z vso resnostjo zahtevajo od vsakega člana TD, da ohranja, brani in se ravna po teh osnovnih načelih in da uveljavlja svojo pravico do svobode misli in njenega izražanja v okviru vljudnosti in spoštovanja drugih.”

Pravila društva tako določajo ustrezno ravnanje članov v medsebojnih odnosih. Gre za pogodbo, ki smo jo podpisali ob včlanitvi v Teozofsko društvo. Gre torej za moralno vprašanje in morda je ravno to razlog, zakaj na tem področju v Teozofskem društvu prevladuje tišina.

Na neko društvo pa lahko pogledamo tudi z drugega zornega kota. Ljudje smo bitja interesov. Ohranjamo svoje interese. V tej luči je neko društvo po eni strani skupina ljudi, ki v določenem procesu izmenjave mnenj ugotovi potrebo po obstoju neke določene organizacije, določi namen njenega obstoja in na podlagi tega cilje, za katere se bo zavzemala. Z načeli, pravili in ustrezno izbiro aktivnosti pa opredeli svoj skupni interes. Po drugi strani pa je to skupina posameznikov, v kateri posamezniki kot bolj ali manj neodvisne osebnosti s svojimi posamičnimi interesi prevzemajo določene položaje v hierarhiji te organizacije. Zaradi tega lahko rečemo, da je vsako društvo nek dinamičen odnos med posamičnimi interesi in skupnim interesom njegovih članov in da se podrejanje posamičnih interesov skupnemu interesu običajno odraža kot razcvet organizacije, medtem ko se nadvlada posamičnih interesov nad skupnim interesom običajno odraža kot kriza ali celo kot cepitev ali razpad organizacije.

Če želimo razumeti dogajanja v nekem društvu, je zato zelo pomembno, da znamo razlikovati med skupnim interesom in posamičnimi interesi članov

ter opazovati gibanje tega odnosa. Kot smo že povedali, pa je v Teozofskem društvu ta skupni interes bratstvo. Zdaj pogledjmo, kaj je bratstvo. Osebnostno razumem bratstvo, odnose med brati, kot voljo in zmožnost za izražanje medsebojne naklonjenosti, ljubezni.

Annie Besant v svoji knjigi *Študij zavesti* pravi, da so “značilnosti ljubezni v vseh njenih oblikah sočutje, požrtvovalnost in želja dajati; to so njeni bistveni elementi, pa naj gre za dobrohotnost, željo po vzajemni pomoči ali spoštovanje. Vsi ti trije elementi pomenijo privlačnost, ustvarjajo enotnost, izvirajo iz samega bistva ljubezni. Zatorej izvira ljubezen iz duha; sočutje pomeni čutiti do drugega tako, kot bi čutili do sebe; požrtvovalnost pomeni priznati potrebe ali pravice drugega tako, kot da bi bile naše; dajanje pa je pogoj duhovnega življenja. Tako vidimo, da pripada ljubezen duhu, življenjski strani vesolja” in da se “... ‘med enakimi’ ljubezen kaže kot vzajemna nežnost in vzajemno zaupanje, kot upoštevanje, spoštovanje in želja po ugajanju, kot hitro razumevanje drugega, kot velikodušnost in popustljivost. ... Zaradi tega lahko rečemo, da je skupna lastnost ljubezni med enakimi - želja pomagati.”

Bratstvo torej pomeni takšne človeške odnose, v katerih ljudje izražajo sočutje do drugih ljudi, so se pripravljene za njih žrtvovati in jim pomagati. Delovati na ta način pa gotovo ni lahko.

Volja za delovanje na bratski način se v našem vsakdanjem življenju odraža v nameri in skrbi, da bomo v odnosu do drugih ljudi delovali ljubeče, da bomo negovali to držo. To od nas terja, da imamo skozi celoten dan pred svojimi očmi željo, da bi izboljšali odnos z drugimi ljudmi. Seveda je to težko, ker moramo pri tem preseči stare navade našega uma, ki skuša druge ljudi presojudati. Zaradi tega se nam ob sprejemu odločitve za takšno ljubeče delovanje zdi, da se obnašamo hinavsko, ker globoko v sebi dejansko ne čutimo tega, kar izražamo navzven. Vendar pa je to zgolj prehodno obdobje in to čutenje kmalu nadomesti iskreno, naravno čutenje naklonjenosti, ki se vzpostavi na temelju vztrajne prakse. Um korak za korakom in skoraj nezavedno drsi v nov tok mišljenja, ki smo mu ga potrpežljivo pripravili.

“V naši kulturi je iskanje ljubečega odnosa do druge osebe tako pomembno zato, ker nam večji del kulture tega ne nudi.” (*Živeti do konca*, Morrie Schwartz)

Razviti zmožnost za izražanje ljubezni pa je še težja stvar. Številni sociologi, ki so preučevali vzroke za slabo kakovost odnosov v družbi, so ugotovili, da v naši kulturi obstajajo zelo specifične oblike izrazoslovja in komunikacije ter da te največ prispevajo k nasilnemu vedenju do sebe in do drugih. Nadalje so ugotovili, da nasilna komunikacija izhaja iz vladajočih slojev družbe, ki želijo ljudi vzgojiti tako, da bodo razmišljali ubogljivo, saj jih je na ta način lažje nadzorovati. Ugotovitve tudi kažejo, da smo človeška bitja po naravi sočutna in da nam prav sistemi nasilne komunikacije preprečujejo, da bi to sočutje izražali v naših odnosih z drugimi ljudmi.

Načini komunikacije, ki nas najbolj oddaljujejo od drugih ljudi, so moralistične sodbe, ki jih izrekamo, da bi izrazili svoje mnenje o drugih ljudeh, ki so po našem mnenju zlobni in se ne obnašajo na pravilen način; ko primerjamo svoja življenja z življenji drugih ljudi, kajti to je le bolj skrita oblika obsojanja; ko zavračamo svojo odgovornost za naše misli, čustva in dejanja, z govorjenjem, da bi to ali ono “moralni” narediti.

Z razmišljanjem na tak način želimo odkriti, kaj je narobe z drugimi. Vsa naša pozornost je osredotočena na opredeljevanje, razvrščanje in določanje nivoja krivde, namesto da bi se osredotočala na to, kaj potrebujemo mi in kaj potrebujejo drugi.

Ko je poskušal najti ustrežnejši način komuniciranja, je Marshall B. Rosenberg v svoji knjigi *Nenasilna komunikacija* zapisal naslednje:

“Ko sem preučeval vsa mogoča dejstva, ki vplivajo na našo zmožnost, da ostajamo sočutni, sem nenadoma spoznal, kako pomembno vlogo imata jezik in način, kako uporabljamo besede. Takrat sem dojel, da je sporazumevanje v veliki meri odvisno od dveh osnovnih dejavnosti - govorjenja in poslušanja - ki nam pomagata, da smo med seboj iskreni in nas povezujeta tako, da sočutje, ki ga nosimo v sebi, resnično zaživi.”

Za izražanje ljubezni do drugih moramo izpopolniti pravilen način poslušanja in nato govorjenja. S tem pa smo prišli do naše osrednje teme: tišine. *Glas tišine* pravi:

“Utišaj svoje misli in usmeri svojo pozornost na svojega Mojstra, ki ga sicer še ne vidiš, ga pa čutiš.”

“Zlij tvoje čute v enega, če bi bil rad varen pred sovražnikom. Zgolj s tem čutom, ki leži skrit v votlini tvojih možganov, je mogoče zamegljenim očem duše razkriti strmo pot, ki vodi do tvojega Mojstra.”

“Ko učenec vidi in sliši, ko vonja in okuša, z zaprtimi očmi, sklopljenimi ušesi, z zamašenimi usti in nosnicami; ko so štirje zlit čuti pripravljene preiti v petega, tistega notranjega dotika - tedaj je on prešel na četrto stopnjo.”

Te besede nam nudijo namig, da je tišina določeno stanje uma, ko se vsi naši čuti zlijejo v določeno notranjo pozornost. Lahko bi rekli, da je tišina stanje, v katerem človek posluša s celim telesom.

Jiddu Krishnamurti je dejal, da je najvišja oblika človeške inteligence trenutek ali stanje, ko v sebi odkrijemo sposobnost opazovanja, ne da bi vrednotili.

In na tej podlagi je Marshall B. Rosenberg razvil svojo metodo nenasilnega komuniciranja. Pravi:

“Zamislil sem si metodo nenasilne komunikacije kot neke vrste nauk, ki bo vplival na mojo pozornost na tak način, da mi bo moja zavest sposobna razkriti tista področja v mojem življenju, ki mi bodo lahko podarila to, kar iščem. Želim si sočutja, ki je kot vez med mano in drugimi in izhaja iz veselja, ki ga vsi čutimo, ko dajemo iz srca. Kadar dajemo iz srca, nas preplavlja radost, ki vznikne v nas vsakokrat, ko zavestno obogatimo človeško življenje. Takšne vrste dajanje obogati tistega, ki daje in tistega, ki sprejema.”

“Nenasilna komunikacija nas spomni, da svoje sporazumevanje z drugimi ljudmi postavimo na trdnejša tla. Nič več ne bomo govorili in poslušali kar tako tjavdan, naše besede bodo postale zavesten odziv, ki trdno temelji na tem, da vemo, kaj čutimo, dojemamo in želimo. Nenasilna komunikacija nas spomni na to, da se izražamo pošteno in jasno, obenem pa sogovorniku posvečamo vso potrebno spoštovanje in pozornost. V vsakem pogovoru prisluhnemo svojim potrebam in tudi tistim, ki jih ima sogovornik. Nenasilna komuni-

kacija nas uči, da pozorno opazujemo in da določimo, kaj je tisto, kar vpliva na nas.”

“S pomočjo nenasilne komunikacije lažje najdemo stik s seboj in z drugimi in to tako, da močneje začutimo sočutje, ki živi v nas. S tem načinom sporazumevanja se bomo znali izraziti in poslušati druge veliko bolje, če se bomo le osredotočili na štiri poglobitvene zaznave: kaj vidimo, kaj čutimo, kaj potrebujemo in kaj je tisto, kar zahtevamo od življenja, da bi bilo bolj bogato. Nenasilna komunikacija spodbuja pozorno poslušanje, spoštovanje, vživljanje v druge ljudi in vzbuja v nas željo, da bi dajali od srca.”

“Za doseganje zmožnosti za dajanje od srca, se moramo zavestno osredotočiti na štiri področja oziroma na štiri sestavne dele vzorca nenasilne komunikacije:

- opazujemo - stvari, ki vplivajo na naše počutje;
- čutimo - kako se počutimo, ko to opazujemo;
- potrebujemo - potrebe, vrednote, težnje, ki sestavljajo naša čutenja;
- zahtevamo - kaj potrebujemo, da bi obogatili življenje.

Najprej pogledamo, kaj se v resnici dogaja v določenem trenutku: to, kar nekdo pravi ali dela - ali bo to obogatilo moje življenje ali ne? Gre za to, da postanemo zmožni doživljati dogodke, ne da bi jih sodili ali vrednotili - preprosto povejmo si, ali nam je to, kar nekdo počne, všeč ali ne. Potem si povejmo, kako se počutimo, ko opazujemo to početje: smo prizadeti, nas je strah, smo veseli, nas to zabava, nam gre na živce? In tretjič, kakšne so naše potrebe in katere so povezane z občutki, ki smo jih prepoznali? Četrta zakonitost pa nam pove, kaj želimo, da bi nekdo drug storil za obogatitev ali polepšanje našega življenja.”

Epiktet je dejal: “Stvari same po sebi niso ovira, temveč so ovire naše sodbe o teh stvareh.”

Način nenasilne komunikacije se pojavlja kot nepogrešljivo orodje tudi za člane Teozofskega društva, še posebej zato, ker je Marshall B. Rosenberg prepričan, da je to res duhovna praksa oziroma določen način življenja, stvar, ki je zelo blizu temu, kar pomeni beseda “teozofija”. Prepričan je v obstoj

“božanske energije”, ki je življenje samo ali stik z virom življenja. Celoten postopek naj bi bili namenjen predvsem temu, da bi se ljudje zavedali te “božanske energije” in se med vzajemnim komuniciranjem na ta posebni način povezali z njo.

S tem sem zaokrožil svoja razmišljanja, s katerimi sem hotel pokazati, da bi bilo dobro, ko bi v okviru Teozofskega društva odprli pogovor na temo, ali so naši odnosi resnično bratski, ljubeči in zakaj to niso. Sicer pa bi bilo zelo dobro že to, da bi bili sposobni resnično poslušati drug drugega. In končno bi bilo dobro, ko bi prekinili tišino, ki vlada na polju uresničevanja prvega cilja našega Društva v vsakodnevnem življenju, vendar pa jo tudi vnesli v naše medsebojne odnose zato, da bi bili sposobni slišati in razumeti, kaj da nam želi povedati tudi naš najmanjši brat, saj nikoli ne moremo vedeti, skozi katera usta nam bo spregovoril naš učitelj.

(Predavanje v Cervignanu, 1. aprila 2011)

Verjamem, da je vse trpljenje posledica nevednosti. Ljudje povzročajo bolečino drugim v sebičnem iskanju svoje sreče ali zadovoljstva. Vendar resnična sreča izvira iz občutka bratstva in sestrstva. Gojiti moramo splošno odgovornost za druge in za planet, ki si ga delimo.

Dalai Lama

Iz ljudi, ki zgolj molijo, moramo postati ljudje, ki blagoslavljajo.

Friedrich Wilhelm Nietzsche

PREROK - O POGOVORU

Kahlil Gibran

Govorite, ko je konec miru v vaših mislih.

Ko ne zmorete več prebivati v samoti svojega srca,
živite na svojih ustnicah in glas vam je zabava in kratkočasje.

V večjem delu vašega govora je misel na pol ubita.

Kajti misel je ptica prostora, ki v kletki besed sicer
lahko razprostre krila, a vzleteti ne more.

Nekateri med vami klepečejo iz strahu pred samoto.

Tišina samote namreč razkriva pred njihovimi očmi
njihov goli jaz, ki mu želijo ubežati.

Drugi spet govorijo ter nevede in nepremišljeno
razodevajo resnico, ki je še sami ne razumejo.

In so ljudje, ki nosijo v sebi resnico, pa je ne povedo z besedami.

V prsih takšnih ljudi prebiva duh v ritmu tišine.

Ko srečate prijatelja na cesti ali na trgu, naj duh
oživi vaše ustnice in vodi vaš jezik.

Naj notranji glas v vašem glasu govori notranjemu
sluhu njegovega ušesa, ker bo njegova duša ohranila
resnico vašega srca, kot pomnimo okus vina, ko smo
že davno pozabili njegovo barvo in tudi vrča ni več.

*Iztegni roko
in vzemi dar
BRATSTVO.
Vsak dan misli, čuti in deluj,
kot da so vsi ljudje
tvoji ljubljene bratje.
Nikoli nikoli ne izreci besede,
ki bi jih prizadela
in ustvarila neenotnost.
Nikoli nikoli
ne stoj ob strani ti,
tvoja rasa ali narod,
kadar gre za korist človeštva.
Daj vsakemu,
da seva svojo luč.
Daj luč vsakemu,
da bomo videli
Enost človeških duš.
Takrat boš
kot brat
vodil človeštvo
v Vodnarjevo dobo.
V njej bo človek skrbel
za svojega brata,
v njej
bo veselje vsakdanje sonce
in prizadevanje
k Božanskemu
delo vsakogar.
Šambala, Šambala,
sijoče središče moči!
Slava ti!
Hvala ti!*

Torkom Saraydarian
Legenda o Šambali, odlomek

ZNANOST: SODOBNA IN OKULTNA, I. del

Pablo Sender

V starodavnih kulturah ni bilo jasne ločitve med religijo in znanostjo. Astronomija, matematika, arhitektura, medicina ... vse so bile verske dejavnosti. Čeprav starodavni ljudje niso imeli natančnih merilnih instrumentov sodobne znanosti, so vseeno posedovali precejšnje znanstveno znanje, od katerega se prenekatero danes "na novo odkriva". Tudi filozofska misel je bila tesno povezana z znanstvenimi dognanji in civilizacije, kakršna je bila grška, so za razlago opazovanih dejstev v Naravi (namesto poskusov) uporabljale svoj razum. Pogosto se je izkazalo, da so bili mnogi njihovi znanstveni zaključki pravilni.

Problemi med religijo, filozofijo in znanostjo so se začeli v krščanski dobi. Znanost se je lahko prakticirala le pod nadzorom duhovščine in vse znanstvene zaključke je bilo treba prilagoditi krščanskemu verovanju. Obenem pa je bila filozofija uporabljena kot sredstvo za utemeljevanje ortodoksnega prepričanja. V Evropi je bila uvedena inkvizicija z namenom, da bi preprečila vsako možnost svobodomiselnosti in vsakogar, ki je izražal ideje, ki so bile izven ortodoksnih, so preganjali kot "heretika".

V tem kontekstu se je rojstvo sodobne znanosti v srednjem veku lahko zgodilo le kot upor proti religiozni ortodoksnosti, kar je ustvarilo širok prepad med religijo in znanostjo. Na začetku je imel takšen razvoj pozitiven učinek - stresel je temelje togih dogem in slepih prepričanj. Vendar pa je sčasoma znanost razvila lastno ortodoksnost, ki je temeljila na pozitivizmu in redukcionizmu, ki sta prav tako postala precej dogmatična.

Danes obstaja velika potreba po izgradnji mostu med znanostjo in duhovnostjo. Ali je ta združitev sploh mogoča? To se ne zdi izvedljivo, dokler bo znanost ostajala materialistična, religija dogmatična in filozofija dialektična. Vendar pa smo našli dokaze o obstoju bolj holističnega znanja v tem, kar teozofska literatura imenuje 'okultna znanost'.

Prvi del tega članka bo tako pokazal, kako lahko ta okultna znanost pomaga sodobni znanosti pri raziskovanju fizične razsežnosti vesolja. V drugem delu, ki bo objavljen v naslednji številki revije, pa bomo raziskali, kako lahko sodobna znanost s pomočjo svojega okultnega dvojnika razširi svoje področje raziskovanja na bolj duhovne razsežnosti in tako prinese revolucijo v naše razumevanje življenja človeških bitij in vesolja.

Kaj je okultna znanost? Je to res znanost? In zakaj se imenuje 'okultna'? Sodobna teozofija predlaga, da obstajajo ne-fizične razsežnosti vesolja, ki so okultne (to je, 'skrite') za normalno zaznavanje. V skladu s tem vemo, da imajo človeška bitja poleg petih čutov tudi nefizične čute, s katerimi lahko zaznavajo ta skriti vidik vesolja. Ti čuti so podlaga za to, kar se imenuje nadčutno zaznavanje, tema, do katere ima znanost protisloven odnos.

Teozofska literatura navaja, da je možnost tega nefizičnega zaznavanja pri večini ljudi latentna in da jo je mogoče, če je pravilno izurjena, uporabiti na znanstveni način. H. P. Blavatsky je trdila, da se 'okultno znanje', ki ga je predstavila v svojih spisih, pridobi s pomočjo znanstvene metode, vendar pa uporablja tudi nefizična sredstva zaznavanja, ker se uporablja za nefizične realnosti:

Sistem, ki ga obravnavamo, ni izmišljotina enega ali več osamljenih posameznikov. Gre za neprekinjen zapis, ki vključuje tisoče generacij vidcev, katerih izkušnje so bile namenjene preizkušanju in preverjanju tradicij, ki so se ustno prenašale z ene zgodnje rase na drugo ... da so ti 'Modri Ljudje' ... preživljali svoja življenja v *učenju* in *ne poučevanju*. Kako so to počeli? Odgovor se glasi: s pregledovanjem, preizkušanjem in preverjanjem tradicij v vseh delih narave s pomočjo neodvisnih videnj velikih adeptov; to je, ljudi, ki so razvili in izpopolnili svoje telesno, mentalno, psihično in duhovno organiziranost do največje možne mere. Nobeno videnje nekega adpepta ni bilo sprejeto, dokler ga niso preverila in potrdila videnja - pridobljena na način, da lahko veljajo kot neodvisen dokaz - s strani drugih adeptov, in stoletij izkušenj.* (* H. P. Blavatsky, *Secret Doctrine* (SD), vol. I, Theosophical Publishing House, Adyar, Chennai, 1978–9, str. 272–3.)

Ta članek bo predstavil nekaj učenj, ki jih najdemo v knjigi H. P. Blavatsky, *Tajni nauk -- Sinteza znanosti, religije in filozofije*, ki je bila leta 1888 napisana v Londonu. Osredotočil se bom zgolj na nekatera fizikalna in astro-

nomska odkritja, ki jih je predvidel *Tajni nauk* (TN), in pustil ob strani druga dejstva, ki so povezana s področji biologije, antropologije, zgodovine in psihologije, ki jih je ta knjiga prav tako predvidela.

Nekaj primerov okultnega znanja

1. Stanje vesolja

Kozmološka teorija, ki je bila sprejeta v času gospe Blavatsky, je bila teorija statičnega vesolja, v katerem so bile galaksije vpete v neskončnem prostoru. Vendar pa je ona pisala o vesolju, ki se izmenično širi in krči, kar je takrat vzbudilo precej polemike. Eden od stihov v TN pravi:

OČE-MATI SPLETATA MREŽO, ... IN TA MREŽA JE UNIVERZUM. ... ŠIRI SE (Mreža), KO PREKO NJE VEJE DIH OGNJA (*Oče*); KRČI SE, KO SE JO DOTIKA DIH MATERE (*koren Materije*). ... Širjenje in krčenje Mreže ... tu izraža utripajoče gibanje; ... redno krčenje in širjenje neskončnega in brezmejnega Oceana.* (*TN - I, str. 83.)

Skoraj trideset let kasneje, leta 1917, je Albert Einstein pri uporabi svoje na novo oblikovane *Splošne teorije relativnosti* ugotovil, da se mora vesolje bodisi širiti ali krčiti. Ker do takrat ta ideja v znanosti ni bila sprejeta, je svoji enačbi dodal še en pojem (znan kot *kozmoška konstanta*) za ohranjanje statičnega vesolja. Nekaj let pozneje je astronom Edwin P. Hubble odkril, da se vesolje dejansko širi, saj se vse galaksije vse bolj oddaljujejo ena od druge. Einstein je tako lahko opustil ta dodatni pojem v korist prejšnje in bolj preproste oblike svoje enačbe in je kasneje na dodatek kozmološke konstante gledal kot na svojo 'največjo napako'.

Čeprav je TN že kakšnih šestdeset prej napovedal nekaj zamisli, ki so povezane s teorijo velikega poka, pa se običajno zdi, da so njegova učenja bolj uglašena z novim modelom cikličnega vesolja, ki pojasnjuje nekatere težave, ugotovljene s teorijo velikega poka.

2. Narava sonca in izvor planetov

Ob koncu devetnajstega stoletja so izvor planetov našega sistema pripisovali posledici nenamernega trčenja z mimoidočo zvezdo, ki je s sonca pritegnila

določeno količino vročega materiala. Ta material se je nato kondenziral v oblikovanje planetov. Blavatsky je nasprotovala tej teoriji v prid nebularnemu (megličastemu) izvoru planetov, ki zanika pred-obstoj sonca:

Okultni Nauk zavrača ... da so se veliki planeti (bilo jih je sedem) razvili iz osrednje Sončeve mase. ... Prva zgostitev Kozmične materije se je seveda odvila okoli osrednjega jedra ... a rečeno je, da se je naše sonce, ko se je krožeča masa skrčila, zgolj prej oddvojilo kot ostali, zato je njihov starejši, večji brat, ne pa oče.* (*TN - I, str. 101)

Zdaj je splošno sprejeto, da so se iz vrteče in zgoščujoče se meglice sonce in planeti skupaj oblikovali. Na stopnji, ko je material okrog središča (protozvezde) precej hladen, se začne proces 'rasti', ki dokončno oblikuje planete. To teorijo, imenovano Model sončnega nebularnega diska, je sodobna znanost sprejela več kot sto let po nastanku literarnih del H. P. Blavatsky.

Poleg tega je bilo ob koncu devetnajstega stoletja glede narave sonca najbolj sprejeto znanstveno stališče, da gre za maso žarečega plina. Gospa Blavatsky pa je zapisala:

Okultna filozofija zanika, da bi bilo Sonce oblak v izgorevanju, ampak ga preprosto opredeljuje kot ... žarečo kroglo.* (*TN - I, str. 541)

V zvezi s tem je leta 1882 Mahatma KH, eden od učiteljev gospe Blavatsky, v pismu nekemu Angležu napisal:

[Sonce] ne vsebuje ... nič, kar bi bilo podobno 'plinom', mineralni materiji ali ognju, čeprav smo celo mi takrat, ko ga obravnavamo v vašem civiliziranem jeziku, prisiljeni uporabljati takšne izraze, kot sta 'para' in 'magnetna materija' ... Sonce ni niti trdna niti tekoča niti plinasta obla, temveč velikanska krogla elektromagnetnih sil.* (*Hao Chin, Jr, Vicente, *The Mahatma Letters to A. P. Sinnett in Chronological Sequence* (ML) - *Pisma Mojstrov A. P. Sinnetu v kronološkem zaporedju*, št. 93B, Theosophical Publishing House, Quezon City, 1993, str. 321.)

Danes vemo, da sonce ne gori v smislu običajnega izgorevanja, temveč z velikim sproščanjem energije prehaja skozi proces jedrske fuzije. Njegova sestava ni ne trdna, ne tekoča in ne plinasta, ampak je elektromagnetno stanje materije, imenovano plazma.

3. Gravitacija

V našem sončnem sistemu je veliko pojavov, zaradi katerih se človek sprašuje, kako se je začel na tako usklajen način. Planeti poenoteno krožijo okoli sonca. Njihove orbite so rahlo eliptične in skoraj na isti ravni, medtem ko se njihove orbitalne hitrosti razlikujejo glede na obrnjeni kvadratni koren njihove oddaljenosti od sonca. Pred stoletjem se je gibanje planetov pojasnjevalo na podlagi Newtonovega zakona gravitacije, kar pa je Blavatsky zanikala. Dejansko je šla še dlje od tega s trditvijo, da gravitacija sploh ni pravi pojav. Zapisala je:

To, da magnetizem obstaja v naravi, je enako gotovo kot to, da gravitacija ne obstaja; vsekakor ne na način, kot uči Znanost.* (*TN - I, str. 497.)

V Newtonovi objavi zakona gravitacije ni ničesar navedeno o njenem vzroku. V devetnajstem stoletju je bil sprejet koncept, da je gravitacija vrojena lastnost materije. Blavatsky je zapisala:

Astronomi, ki v gravitaciji vidijo neko priročno rešitev za mnoge stvari in *universalno* silo, ki jim omogoča izračunavanje planetarnih gibanj, se zgolj malo ukvarjajo z Vzrokom za Privlačnost. Gravitacijo imenujejo zakon, *vzrok* sam po sebi. Sile, ki delujejo pod tem imenom, mi imenujemo *učinki*, in razen tega, tudi zelo drugotni učinki.* (*TN - I, str. 490.)

Nekaj desetletij po objavi *Tajnega nauka* je Newtonovo teorijo gravitacije revidiral Einstein, ki je predpostavil, da gravitacija ni lastnost materije same po sebi, in ponovno interpretiral ta fizični pojav kot posledico izkrivljanja kontinuuma prostor-čas. Poleg tega je sila gravitacije edina od štirih osnovnih fizikalnih sil, ki je ni mogoče formulirati s stališča kvantne mehanike. Domnevnega 'graviton-a' ni mogoče najti. Vse to gre v prid kritike H. P. Blavatsky glede teme, ki je bila dolga leta nesporna.

4. Narava atoma in sile

Ko je bil TN objavljen, je bila materialistična znanost na svojem vrhuncu. Njena filozofija je temeljila na stališču, da je temeljni gradnik vesolja nek hipotetični delec z imenom 'atom' (iz grške besede *atomos*: a-'ne' + *tomos*

‘delitve’), ki naj bi bila najmanjša možna enota materije. Tako so mislili, da so atomi majhne kompaktne krogle danega elementa - nedeljive in nepredirljive. Blavatsky je odločno nasprotovala temu stališču in dejala, da okulturna znanost podpira nauk o neskončni deljivosti tako imenovanega ‘atoma’. Takole je pojasnila:

Atom je elastičen, torej, atom je deljiv in mora biti sestavljen iz delcev ali *pod*-atomov. In ti *pod*-atom? ... Ti so tudi *elastični*; in v tem primeru so tudi oni predmet delitve. In tako v *neskončnost (ad infinitum)*. Vendar pa neskončna delitev atomov razstavlja materijo v preproste centre sile, *to je*, onemogoča možnost spočetja materije kot *objektivne* substance.* (*TN - I, str. 519.)

Danes vemo, da so atomi sestavljeni iz podatomskih delcev, ki so prav tako deljivi. Delci v kvantni fiziki dejansko sploh ne veljajo za objektivne drobne delce materije, temveč za ‘namagnetena kvantnih polj’, definicija, ki ni tako daleč od ‘centrov sil’ H. P. Blavatsky iz zadnjega citata.

Po drugem konceptu, ki ga je predlagala Blavatsky, so atomi materije, kljub njeni navidezni stabilnosti, v nenehnem gibanju:

Okultizem pravi, da je v vseh primerih, ko se materija *zdi* negibna, dejansko najbolj dejavna. Lesen ali kamniti blok je nepremičen in neprediren za vse namene in cilje. Kljub temu, in dejansko, so njegovi delci v neprestani večni vibraciji, ki je tako hitra, da se telesnemu očesu *zdi* telo popolnoma brez gibanja ... Vendar pa bo za fizično znanost to absurdnost.* (*TN - I, str. 507-8, op.)

V bistvu je gospa Blavatsky vedela, da je v atomu ‘skrita’ energija. Nekajkrat je uporabila besedo ‘atomska energija’:

V vsakem primeru je okultizem dovolj drzen vzdrževati to, da so električne ali magnetne tekočine (dejansko istovetne) v svojem bistvu in izvoru posledica istega molekularnega gibanja, ki se zdaj spreminja v atomsko energijo ...* (*Blavatsky, H. P., *Collected Writings (CW) - Zbrani spisi*, vol. XII, The Theosophical Publishing House, Wheaton, IL, 1980, str. 398.)

Blavatsky se tukaj ni sklicevala na jedrsko energijo. Atome fizikov je poimenovala ‘molekule’, ker so bile deljive. ‘Molekularno gibanje’, za katerega je

trdila, da je izvor elektrike, je bilo očitno gibanje elektrona - vir energije v tako imenovanem 'atomu'. Toda elektroni in drugi podatomski delci takrat niso bili znani in narava sil, kot so svetloba, magnetizem, elektrika, itn., ni bila razumljena. Gospa Blavatsky je dejala, da je tisto, čemur pravimo sile, še vedno 'materialno', čeprav je bolj subtilne narave:

Toda kaj je v resnici Materija? Videli smo, da je skoraj nemogoče imenovati električno sila, pa vendar nam je prepovedano, da bi jo imenovali materija, če ne želimo, da bi nas imeli za neznanstvene!* (*CW, TV, 1991, str. 221.)

Nikakor pa ni *neznanstveno*, če govorimo o snovnosti tako imenovanih *Sil*. Glede na to, da bo v prihodnosti gotovo pridobila neko posebno ime, je ta sila neke vrste snov in ne more biti nič drugega.* (*TN - I, str. 511)

[Vendar] Okultne Znanosti ne gledajo na elektriko ali katero koli od sil ... kot materijo, v katerem koli od stanj, ki so znana fizikalni Znanosti, ali če povemo bolj jasno, nobena od teh tako imenovanih 'sil', ni trdna, plinasta ali tekoča.* (*TN - I, str.517.)

Šele ob koncu devetnajstega in na začetku dvajsetega leta je znanost odkrila, da pojave, kot so svetloba, toplota, kemična privlačnost, elektrika in podobno, posredujejo podatomski delci, kot so elektroni, fotoni, itn. Vendar pa je sprejetje snovnosti sil in energije znotraj atoma zameglilo mejo med materijo in energijo, nekaj, kar materialna paradigma devetnajstega stoletja ni bila pripravljena sprejeti. Ta paradigma se je zaključila z Einsteinom, ki je leta 1905 pokazal enakovrednost med materijo in energijo. Danes vemo, da je materija zgolj 'kondenzirana energija' in da energijo posredujejo podatomski delci. To odkritje je napovedal eden od Blavatskyjinih Mojstrov Adeptov, ko je zapisal, da:

[Sila ni sposobna] obstajati *per se* (sama po sebi, op. p.) ... neodvisno ali kakor koli drugače kot *skozi* materijo; z drugimi besedami, *sila* je ... zgolj materija v enem od njenih najvišjih stanj.* (*ML, 93B, str. 321.)

V stoletju odkritij se je sodobna fizika zelo približala teozofskemu pogledu na (fizično) materijo in energijo. Pred kratkim pa je dokaz o obstoju Higgsovega bozona (tako imenovanega 'božanskega delca') znova omogočil, da bi se v znanstveno zavedanje vrnil teozofski koncept etra!

Prihodnost znanosti?

Sodobna znanost je omejena na dejstva, ki jih je mogoče meriti znotraj fizičnega kraljestva. Gospa Blavatsky je trdila, da bo znanost, šele ko se bo povzpela onkraj te meje, sposobna doseči celostno videnje:

Da bi znanost postala integralna *celota*, dejansko potrebuje tako preučevanje duhovne in psihične kot tudi fizične Narave.* (*SD I, str. 588.)

Vendar pa se postavlja vprašanje, ali je sploh mogoče v polje znanosti vključiti to, kar je onstran fizične realnosti? Teozofija pravi, da je. Tako kot lahko vsak človek, če se ustrezno znanstveno usposobi, preveri domneve trenutne znanosti, tako tudi okultna znanost zatrjuje, da človek lahko preveri vsa njena učenja, če je ustrezno usposobljen.

Primer za to sta Angleža dr. Annie Besant in C. W. Leadbeater, dva zelo znana teozofa, ki sta šla skozi okultno usposabljanje, razvila jasnovidnost in ob koncu devetnajstega stoletja v tej smeri naredila nekaj pionirskih korakov.

Leta 1895 sta začela raziskovati naravo atomov z nadčutnimi sredstvi in svoje ugotovitve objavila v več člankih v reviji *The Theosophist*. Njuna zbrana opazanja so bila leta 1908 objavljena v knjižni obliki pod naslovom *Occult Chemistry: Investigations by Clairvoyant Magnification into the Structure of the Atoms of the Periodic Table and Some Compounds - Okultna kemija: raziskave jasnovidnega povečevanja strukture atomov periodičnega sistema in nekaterih spojin*. Raziskovanje na tem področju sta nadaljevala vse do leta 1933 in izdala še dve prenovljeni izdaji *Okultne kemije*.

Med svojim raziskovanjem sta bila sposobna opazovati jedra različnih atomov in še preden je znanost odkrila proton (o čemer so poročali leta 1919) in nevtron (odkrit leta 1932), sta ugotovila, da so sestavljena iz različnih podatomskih delcev. S štetjem količine podatomskih delcev sta odkrila pet predhodno neznanih atomov (*protaktinij, tehnecij, francij, astat in prometij*), ki jih je sodobna znanost ločila oz. opredelila med leti 1920 in 1940. Zaznala sta tudi nekaj neznanih variacij atomov neona, argona, kriptona, ksenona in platine.* (*Phillips, Stephen M., 'Extrasensory Perception of Subatomic Particles' –

Nadčutna zaznava pod-atomske delce, *Journal of Scientific Exploration*, vol. 9, no. 4, October 1995, str. 491-2.)

Leta 1913, pet let po prvi objavi knjige *Okultna kemija*, je obstoj teh variacij v atomih (imenovanih 'izotopi') dokazal profesor Francis W. Aston, ki je kasneje za to odkritje prejel Nobelovo nagrado za kemijo.

Zanimivo je, da je profesor Aston vedel za raziskave, ki sta jih opravila Besant in Leadbeater, in celo priznal, da je uporabil eno od imen, ki sta ga imenovana izbrala za enega od izotopov. V opombi k referatu na letnem zasedanju Britanskega združenja, ki je napovedal njegovo odkritje, je navedel:

S teozofskimi metodami, ki so študentom fizike v celoti nerazumljive, sta [Besantova in Leadbeater] trdila, da sta določila atomsko maso vseh takrat znanih in nekaterih neznanih elementov. Med slednjimi se pojavlja eden, kateremu sta pripisala atomsko maso 22,33 ($H = 1$) in ki sta ga poimenovala 'Meta Neon'. Ker se zdi, da je to ime, tako kot vsa druga, povsem ustrezno, kajti tako malo vemo o lastnostih novega plina, sem ga uporabil tudi v tem prispevku.* (*Hughes, Jeff, 'Occultism and the Atom: the Curious Story of Isotopes' - Okultizem in atom: zanimiva zgodba o izotopih, *Physics World*, September 2003, pp. 32-3.)

Leta 1943 je C. Jinarajadasa, ki je Besantovi in Leadbeatru pomagal pri njihovih raziskavah, stopil v stik s profesorjem Astonom na Cambridge University, vendar pa mu je ta odgovoril, da ga teozofija ne zanima. To je primer močne nenaklonjenosti znanstvene skupnosti do ukvarjanja z nefizičnimi sredstvi raziskovanja.

To pa niso bila njuna edina ali najpomembnejša odkritja. Kot je izjavil teoretični fizik, dr. Stephen M. Phillips, se njune ugotovitve na splošno ujemajo s teorijo superstrun, ki jo je sodobna znanost razvila leta 1980.* (*Phillips, Stephen M., *ESP of Quarks and Superstrings - ESP (nadčutna zaznava) kvarkov in superstrun*, *New Age International*, New Delhi, 2005, str. 60-77.)

Kako bi torej lahko sodelovali sodobna znanost in njena okultna dvojčica? Jasno je, da znanost ne more upoštevati jasnovidnih odkritij kot kakršen koli dokaz, dokler se ne razvijejo fizična sredstva za merjenje teh odkritij in lahko vsak znanstvenik na svetu opravlja te meritve. Vendar pa bi lahko bile ugotovitve okultne znanosti sprejete kot hipoteze za usmerjanje nadaljnjih

raziskav. Konec koncev je to na področju fizike običajno. Veliko teoretičnih predpostavk iz Einsteinove teorije relativnosti je več let ostajalo nedokazanih vse dokler niso bile razvite ustrezne metode testiranja. Enako se danes dogaja s številnimi dejstvi, ki jih predpostavljajo sedanji modeli kvantne fizike in ki jih naša tehnologija še vedno ni sposobna meriti. Higgsov bozon je profesor Peter Higgs najavil že leta 1964, vendar so znanstveniki šele letos bili sposobni preveriti ali dejansko obstaja ali ne in sicer z uporabo LHC, velikanskega pospeševalnika delcev, v CERN-u, v bližini Ženeve v Švici.

Pravzaprav je sam dr. Phillips živ primer, kako to sodelovanje lahko deluje. V svoji zgodnji razlagi izsledkov, objavljenih v knjigi *Okultna kemija*, je predpostavil, da sta Besantova in Leadbeater opazovala temeljne delce materije na ravni podkvarkov. Ob upoštevanju teh opazovanj kot osnove, je razvil matematični model za napovedovanje obstoja 'podkvarkov', ki jih je imenoval 'omegon' ter opisal značilnosti, ki bi jih moral imeti ta delec.* (*Phillips, Stephen M., *Extra-Sensory Perception of Quarks - Nadčutna zaznava kvarkov*, The Theosophical Publishing House, Madras, 1980, str. 22-42.)

Ali se bodo njegove znanstvene napovedi izkazale za pravilne ali ne je drugotnega pomena, kajti v znanosti obstajajo številni modeli, ki so zgrajeni na tolmačenju zanesljivih podatkov, ki pa se kasneje izkažejo za netočne. Vendar pa to služi kot primer, kako so lahko psihične sposobnosti, ko so dobro izurjene, koristne za raziskovanje na znanstvenem področju.

(se nadaljuje)

(*The Theosophist*, november 2012; dr. Pablo Sender, ki je mikrobiolog z doktoratom iz bioloških znanosti in po rodu iz Argentine, je sedaj član TD v Ameriki ter deluje v njegovem centru v Wheatonu; prevod A. R.).

* * *

Verjameš, da si nič, in
vendar v tebi prebiva svet.

Avicenna

* * *

Izpoved indijskega Rišija

Vse človeštvo je moja družina.

Sile narave so moji prijatelji, božanska iskra v slehernem med vami pa je predmet mojega občudovanja.

Ne morem delati razlike med svetniki in grešnimi ali pa človeštvo deliti na dobre in slabe.

Na Zemlji obstajajo le ljubezni vredni otroci, eni bližje, drugi pa bolj oddaljeni od vsemogočne, vsevedne in življenje izžarevajoče božanske navzočnosti.

Življenje je šola, v kateri so eni v višjih, drugi pa v nižjih razredih.

Tudi učenci nižjih razredov bodo nekoč stali na zgornji stopnici.

Lepota je povsod tam, kjer se izraža dobrot, povsod, kjer je na delu ljubezen, povsod, kjer krepost obvladuje nagonsko naravo in družbene odnose navdihuje s harmonijo, povsod, kjer človeška inteligenca odkriva sredstva in poti do zmage nad neznanjem in bedo človeštva.

Nimam svojih želja, razen želje za blaginjo vseh ljudi na Zemlji.

Nikomur ne pridigam, temveč govorim samemu sebi, nikogar nočem prepričevati in ne iščem priznanja.

Vse moje življenje je nemo oboževanje živega, povsod pričujočega in vseustvarjajočega Božanstva.

* * *

Na voljo imamo knjige:

H. P. Blavatsky, *Ključ k teozofiji* (Knjiga razloži osnove starodavne Modrosti.)

H. P. Blavatsky, *Glas tišine* (Knjižica starodavnih naukov za resne iskalce.)

I. K. Taimni, *Samokultura* (Delo natančno oriše celotno notranjo, nevidno naravo človeka, razloži način in pogoje za razvoj njegovih nevidnih teles ter opiše njihov pomen; podaja oris ozaveščanja in samospoznanja ter uvod v razumevanje joge.)

Alcyone (J. K.), *Ob nogah učitelja* (Drobna knjižica z jedrnato, a razumljivo obravnavo etično-moralnih temeljev življenja in duhovne poti.)

Obvestilo: internetna stran Mednarodnega Teozofskega društva s sedežem v Adyarju, Chennai, Indija: <http://www.ts-adyar.org>

Predsednik: Tim Boyd

Podpredsednica: dr. Deepa Padhi

Tajnica: Marja Artamaa

Blagajničarka: Nancy Secrest

Publikacija: The Theosophist

Sedež: ADYAR, CHENNAI (MADRAS) 600 020, INDIA

Teozofsko društvo v Sloveniji

Predsednica: Irena Primc

Podpredsednik: Branko Starič

Tajnica: Milena Podjed Fabjančič

Publikacija: Teozofska misel

Sedež: Kajuheva ul. 9, 3000 Celje

Tel.: 040/463-209 ali 031/316-124

E-mail: irenaprimc3@gmail.com

Internetna stran: www.teozofskodrustvo.si

TEOZOFSKO DRUŠTVO je organizacija razmišljujočih ljudi, pripadnikov katere koli ali nobene verske organizacije. Združujejo jih soglasje s tremi cilji Društva, želja, da bi odpravili sovraštvo med verami in pritegnili ljudi dobre volje ne glede na njihovo versko prepričanje, ter želja, da bi preučevali verske resnice in delili izsledke svojih dognanj z drugimi.

Ne veže jih nikakršna izjava skupnega prepričanja, ampak le skupno iskanje in težnja po resnici. Menijo, da je resnico treba iskati s študijem, razmišljanjem in predanostjo visokim idealom.

Resnica je zanje nagrada, vredna naporov, ne dogma, ki jo postavi avtoriteta. Menijo, da bi prepričanje moralo biti rezultat individualnega študija ali intuicije in da ne more biti prehodno. Prepričanje naj temelji na znanju, ne na trditvi. Člani širijo strpnost do vseh, tudi do nestrpnih, vendar ne kot ugodje, ki ga podarjajo, temveč kot dolžnost, ki jo izpolnjujejo. Nevednost si prizadevajo odpraviti, ne kaznovati. Sleherno religijo vidijo kot izraz božanske modrosti, in dajejo prednost študiju religije, ne zavračanju, ter izpopolnjevanju, ne spreobračanju. Mir je njihovo geslo, kakor resnica njihov cilj.

* * *

TEOZOFIJO sestavljajo resnice, ki so podlaga vsem religijam in jih ne more nobena od njih razglasiti za izključno svojo last. Človeku ponuja filozofijo, ki mu pomaga razumeti življenje in mu kaže, kako pravičnost in ljubezen vodita njegov razvoj. Smrt postavlja na njeno pravo mesto kot ponavljajoči se trenutek v neskončnem življenju ter s tem odstranjuje pregrado k polnejšemu in bolj sončnemu bivanju. Teozofija svetu prinaša ZNANOST DUHA, ker uči razumeti, da je DUH pravi JAZ, um in telo pa sta njegova služabnika. Osvetljuje spise in doktrine religij, tako da razkriva njihove skrite pomene, upravičujoč jih v očeh razuma, kakor so bile vedno upravičene v očeh intuicije.

Člani Teozofskega društva preučujejo te resnice, teozofi pa si jih prizadevajo živeti. Vsakdo, ki je voljan preučevati, biti strpen, si prizadevati in vztrajno delati, je dobrodošel kot član, in od njega je odvisno, ali bo postal pravi teozof.

